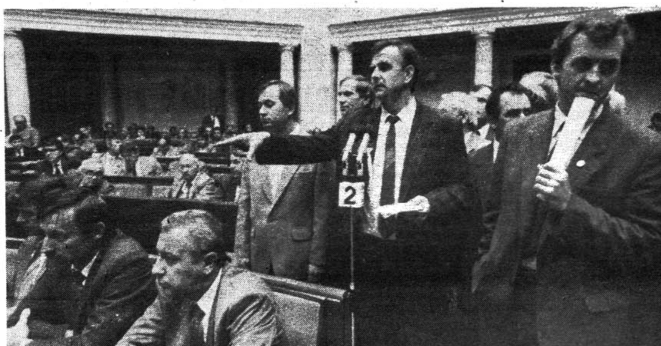
ГОЛОС УКРАЇНИ

Влада — Радам!

Газета Верховної Ради України ◆ № 176 (426) ◆ Середа, 16 вересня 1992 року ◆ Ціна 2 крб.





Перший день роботи шостої сесії Верховної Ради України. У залі засідань — одні емоції, у пікетуючих біля стін парламенту — інші. Але спільне у них одне — невдоволення сьогоднішніми реаліями нашого життя. Нотатки із залу засідань сесії — на другій сторінці.

Фото Миколи КОЗЛОВСЬКОГО.

Європа плюс... Європа

У понеділок, як уже повідомлялося, Президент України Л. М, Кравчук здійснив офіційний візит у Брюссель, до Комісії Європейських Співтовариств.

Географічний центр Європи, як відомо, знаходиться в Україні, на Рахівщині. Але в економічному й загальнолюдському плані до розвинутої Європи не належав ні СРСР, ні, тим більше, його провінція, вибачте, суверенна за Конституцією СРСР, але фактично позбавлена будь-якої суверенності тодішня Україна. «Залізна завіса» відокремлювала від світу соціалістичний табір. Визначення ж яке було, правда? Втім, може, воно й справедливе? У таборі, як у таборі.

А європейський світ через горе і кров двох світових воєн прийшов до простої істини: щоб процвітати, треба нікому не погрожувати, а працювати. Працювати, шукаючи якомога ефективніший розподіл праці між країнами, ні в якому разі не брязкаючи зброєю. Загальнолюдські істини взагалі прості. Коли вже відкриті. Але до їх відкриття людство чомусь завжди йде ціною колосальних жертв. Кожна з тих країн тепер щодня виходить на грандіозний ярмарок Європи зі своїм товаром, своїм продуктом, який в силу цілого ряду причин навчалися робити найкраще і з найменшими витратами. А ми ж маємо те, що маємо. Тягар успадкованого ВПК і порожні полиці.

Як змінити ситуацію? Шляхом внутрішніх економічних реформ? Правильно. Але то лише півсправи. Зміцнюючи на новій рівноправній основі традиційні

(Закінчення на 2-й стор.).

Наш спеціальний кореспондент Ігор ГРУШКО передає з Лондона

НА РІВЕНЬ ПАРТНЕРСЬКИХ ВІДНОСИН

Учора розпочався офіційний візит української делегації на чолі з міністром закордонних справ нашої держави Анатолієм Зленком до Великобританії. Це перший візит такого високого рівня на Британські острови з часу проголошення незалежності України.

Відповідаючи на запитання вашого кореспондента, Анатолій Максимович наголосив: головна мета візиту до Лондона — продовження вже встановлених двосторонніх контактів, виведення їх на рівень партнерських відносин між Україною і Великобританією. На думку глави українського зовнішньополітичного відомства, є всі підстави стверджувати, що вони будуть саме такими. З боку Великобританії є визнання України як європейської держави, бажання розвивати з нею рівноправні відносини в політичній, економічній та гуманітарній галузях.

Відразу після прибуття української делегації до Лондонського аеропорту Гатвік, де високих гостей зустрів заступник міністра закордонних справ Великобританії пан Девід Логан, розпочалась напружена робота.

У Ланкастер-хауз, так називається резиденція Міністерства закордонних справ Великобританії, відбулась офіційна церемонія зустрічі Анатолія Зленка з міністром закордонних справ паном Дугласом Хердом. Після неї — переговори в Міністерстві торгівлі промисловості Сполученого Королівства з його главою Річардом Нідхемом.

Під час дружньої відвертої розмови порушено питання розвитку україно-британського економічного співробітництва, зокрема перспективи збільшення англійських капіталовкладень в Україні.

І знову Міністерство закордонних справ Великобританії. По обіді тут проведено переговори між Анатолієм Зленком і Дугласом Хердом. На них йшлося про конкретні питання розвитку співробітництва в різних галузях, про проблеми безпеки й миру на Європейському континенті. Наслідком переговорів стало підписання Спільної декларації між Сполученим Королівством Великобританії та Північної Ірландії і Україною, яка передба-

(Закінчення на 2-й стор.).

НАЧАЛЬНИК Головного штабу Збройних Сил України генерал-полковник Василь Собков прийняв 14 вересня Надзвичайного і Повноважного Посла Індії в Україні Судхіра Тукарама Деваре. Як повідомила прес-служба Міністерства оборони України, під час зустрічі було обговорено питання наступного візиту в Україну міністра оборони Індії Шарада Павара. За попередніми даними, візит відбудеться в першій половині жовтня цього року.

Передплата-93



«Голос України» — газета Верховної Ради України, виходить п'ять разів на тиждень обсягом удвічі більшим, ніж будь-яка з українських газет, 16 сторінок і при цьому коштує:

на рік — 480 крб.
на півроку — 240 крб.
на квартал — 120 крб.
на місяць — 40 крб.

«Голос України» виходить українською (індекс 60955) та російською (індекс 60997) мовами, має додатки мовами національних меншин.

«Голос України» проводить для своїх передплатників-93 лотерею. Розігруватимуться найрізноманітніші товари: автомобіль «Волинянка», телевізори «Електрон», «Берізка», пральні машини «Таврія», піаніно, універсальні деревообробні верстати, кавомолки, міксери, кухонні комбайни, 50 штук бетонних блоків для стін під будівництво підвалів, електром'ясорубки, сувенірні набори — рушники, серветки; фени, міні-пилососи, електричний дзвінок «Аргус», мотоцикл ЗИМ-350, міні-трактор Т-012, НАБОРИ МИЮЧИХ ЗАСОБІВ СП «ДЖОНСОН», СТЕРЕОНАВУШНИКИ, РОЗМАЛЬОВАНІ САМОВАРИ, 15 ВИГРАШІВ ПО ТИСЯЧІ КАРБОВАНЦІВ.

Друзі! Стежте за газетою. Щономера у нас збільшуватиметься асортимент товарів для розиграшу лотереї.

Друзі, ви станете учасниками розиграшу нашої лотереї за умови, якщо передплатите «Голос України» на рік. Опісля надсилаєте до редакції листівку, де вказуєте:

ПРІЗВИЩЕ, ІМ'Я, ПО БАТЬКОВІ;

ДОМАШНЮ АДРЕСУ;

НОМЕР КВИТАНЦІЇ;

НОМЕР ПОШТОВОГО ВІДДІЛЕННЯ, ЯКЕ ОФОРМИЛО ПЕРЕДПЛАТУ.

Розиграш лотереї — у січні 1993 року. Щасти вам!

Парламентська хроніка

Уряд оплесків не заслужив. А депутати?

Ранкове і денне засідання 15 вересня

Відкриття шостої сесії Верховної Ради України було таким, наче парламентарії буквально позавчора завершили п'яту й одразу ж розпочали наступну сесію. Ніби у них не було двох місяців перерви, протягом якої можна не тільки відпочити, а й фундаментально підготуватися до розгляду першочергових, життєво важливих проблем. Яких саме? Принаймні про них депутати могли почути від своїх виборців, обговорити в комісіях. Однак вже перші хвилини роботи сесії засвідчили, що чимало парламентаріїв не збираються залишати второвану колію. Кожен намагався, прорвавшись до мікрофона, висловити своє, не дослухаючись до голосу та аргументації колег...

Внаслідок цього ми побачили і почули те, що доводилося не раз спостерігати в сесійному залі — відсутність чіткого бачення стратегічно важливих напрямків у роботі Верховної Ради підмінили дрібнотем'ям та емоційними, але інколи безпредметними виступами. Цього, на мою думку, не сталося б, якби коло проблем, що потребують нагального вирішення, обговорили і прийняли з них відповідне рішення у постійних комісіях. Не було б тоді по кілька ораторів від однієї комісії і жодного — від іншої. І не доводилося б Голові Верховної Ради Іванові Плющу терпляче пояснювати багатьом депутатам, що питання, запропоновані ними для включення до порядку розгляду на пленарних засіданнях, є в запропонованому проекті документа, який роздано кожному з них.

По суті блок проблем, на розгляді яких наполягали народні обранці, був чітко сформульований одразу ж у вступному слові Голови Верховної Ради України Івана Плюща. Зокрема, про план першочергових заходів поглиблення радикальних економічних реформ, впровадження основ національної економіки, зміни структури та складу уряду. Проте, коли головуючий запропонував перейти до обговорення порядку денного пленарного засідання, пропозиції і доповнення посипались наче з рогу достатку. Байдуже, що вони іноді суперечили одна одній або повторювалися через одного промовця, зате парламентарії продемонстрували із запалом свій плюралізм. От якби при цьому був ще й конструктивізм, то досягли б, напевне, багато.

Хоча твердити, що буквально всі виступи не мали нічого спільного з сьогоднішніми проблемами держави, було б, безперечно, перебільшенням. Зокрема, коли промовці не обходили увагою проблем соціального захисту пенсіонерів, довіри урядові, то їх схвально слухали і поза стінами Верховної Ради. Напевне, багатьом припали до душі й пропозиції прийняти врешті-решт Закон про відкликання народних депутатів та сформувати уряд народної злагоди, ряд інших.

Однак, коли з уст народного депутата звучить явно неперевірена інформація про стягнення до Києва підрозділів народної гвардії, що тут же спростовується, це не робить честі ні парламентові, ні авторові сенсації. Або коли Маріанну з відомого телесеріалу намагаються звинуватити у зриві жнив і подати ледь не як «московського диверсанта», то це також ніяких емоцій, окрім сміху, не може викликати.

Хоча, задля справедливості, слід сказати, що не це було головним у виступі промовця, а доля нашого кінематографа. Словом, дрібнотем'я вистачало. І, як на мене, початок сесії засвідчив, що чимало депутатів дійсно вичерпали себе або не бажають працювати на повну силу. Останнє нічим не краще попереднього...

У ході засідання Голова Верховної Ради України поділився враженнями від робочої поїздки до США. Сказав, що там уряд зустрічають у Конгресі оплесками.

Але варто було б і додати, що там він іде на крок попереду від законодавців. І Конгрес США інколи змушений стримувати його, а не підштовхувати, як це робить наш парламент. Тому Кабінет міністрів, судячи з нинішніх реалій нашого життя, аж ніяк не заслуговує на оплески парламентаріїв. Щоправда, і народні депутати у перший день роботи шостої сесії навряд чи викликали захоплення у своїх виборців.

Василь ТУГЛУК,
парламентський оглядач.

Європа плюс... Європа

(Закінчення. Початок на 1-й стор.).

зв'язки з республіками колишнього Союзу і колишніми співробітниками з Центральної й Південної Європи? Теж правильно, але це ще не все. Треба прагнути більшого, тягтися до високорозвиненої економіки Західної Європи. Хто не прагне, не наздоганяє, той відстає.

Покласти початок входженню в європейські економічні структури — цьому завданню і був підпорядкований візит Президента України до Брюсселя. Переговори з Головою Комісії Європейських Співтовариств Жаком Делором, одним з провідних архітекторів сучасної Європи, на думку якого ЄЕС має охопити країни Центральної Європи і європейські держави, що утворилися на терені колишнього СРСР, були конструктивними і закінчилися підписанням спільної заяви (текст її наводимо нижче). Суть полягає в тому, що Україна підтверджує угоди ЄС з колишнім Союзом в частині, яка її стосується. Але цього сьогодні вже замало. Тому в заяві — мова про угоду нового покоління між ЄС і Україною.

На прес-конференції Леоніда Кравчука і Жака Делора у чималому залі для таких заходів, як кажуть, яблуку не було де впасти. Тут уже не було запитань, які перетворювали б прес-конференцію на урок з історії та географії України. Йшла конкретна розмова про наш потенціал і потреби. Президент України підкреслив, що не продовольча допомога нас цікавить, а медикаменти і технології.

Останнім часом якось непомітно візити керівників України, зокрема Президента, із акцій, що в основному утверджували нашу державу як таку, перетворилися на візити суто ділові, сказати, й господарські. Ейфорія з приводу досягнення незалежності була, на щастя, коротка. Ось і в понеділок йшлося про введення власної валюти, кредитні лінії, про входження до європейських структур.

Майбутнє України, безперечно, в Європі, якщо ми хочемо серйозно стати на ноги.

У той же день Леонід Кравчук виступив на сніданку, влаштованому на його честь Жаком Делором, зустрівся з керівником МЗС Бельгії, іншими офіційними особами і повернувся до Києва.

День вийшов напружений і результативний. Підкреслюючи і налагоджуючи всі важливі й штучно розірвані зв'язки з Росією та іншими близькими партнерами, Україна робить і кроки до високорозвинутої Європи. Майбутнє підтвердить правильність такої політики.

Сергій ПРАВДЕНКО.
Київ —, Брюссель — Київ.

СПІЛЬНА ЗАЯВА

Україна і Комісія Європейських Співтовариств розглянули питання про зміцнення взаємних відносин та їх переведення на постійну і правову основу. Вони вважають, що Угода про торгівлю і торговельно-економічне співробітництво та Угода про торгівлю текстильними товарами, підписані між Європейським Співтовариством і колишнім СРСР, є чинними у відносинах між Європейським Співтовариством і Україною. З метою юридичного оформлення цього стану відносин визнано за необхідне досягти угоди шляхом обміну листами про готовність сторін виконувати їх відповідні зобов'язання щодо зазначених угод з рядом технічних уточнень.

Вони також висловлюють намір розбудовувати відносини між Україною і Співтовариством на новій основі шляхом укладення угоди нового покоління про партнерство і співробітництво. Переговори стосовно цієї угоди почнуться, як тільки Комісія одержить відповідні повноваження від Ради Європейських Співтовариств, що очікується до кінця 1992 року. Це сприятиме розвитку відносин між Україною і Співтовариством у ширшому колі сфер, ніж це передбачається раніше укладеною угодою.

Здійснено в Брюсселі 14 вересня 1992 року в двох примірниках українською і англійською мовами, причому обидва тексти мають однакову силу.

Л. КРАВЧУК,
Президент України.

Ж. ДЕЛОР,
Голова Комісії Європейських Співтовариств.

НА РІВЕНЬ ПАРТНЕРСЬКИХ ВІДНОСИН

(Закінчення. Початок на 1-й стор.).

час зміцнення всебічного співробітництва між двома державами, а також Меморандум про взаєморозуміння щодо необмеженої свободи пересування українських та британських дипломатів по території відповідно Великобританії та України.

Таким чином, зроблено подальші кроки у створенні політико-правової основи майбутнього співробітництва, підготовки візиту на Британські острови Президента України Леоніда Кравчука.

А закінчився перший з двох днів перебування української делегації в Лондоні візитом Анатолія Зленка до Королівського інституту міжнародних відносин, де він виступив з доповіддю «Українське бачення Європи».

ПРО ДИПЛОМАТИЧНУ СТАТИСТИКУ І НЕ ТІЛЬКИ

На черговому брифінгу в МЗС журналісти одержали детальну інформацію про двосторонні відносини України з іншими державами.

Як повідомив начальник управління державного протоколу О. Дяченко, на сьогодні нашу країну визнали 123 держави, з них 92 встановили з нами дипломатичні відносини. В Києві нині працює 32 посольства, які очолюють 19 послів і 13 тимчасових повірених у справах. Вірчі грамоти із зазначених 19 вручили 15 послів, а представники Канади, Нідерландів, Норвегії та Швеції зроблять це найближчим часом. Ще 14 іноземних послів представляють свої держави в Україні, але працюють в Москві (з них вірчі грамоти українському Президентові вручив лише посол Австралії. Щодо решти — це також лише питання часу). 13 країн висловили бажання представити в Україні свої військові відомства через відповідні аташати. І ще. З 32 посольств у Києві лише половина має окремі будинки, решта розміщена в готелях. Тобто тема приміщень для дипломатичних представництв ще залишається (і, напевно, надовго) злободенною.

Далі на брифінгу виступив начальник відділу міжнародних організацій МЗС І. Турянський. Він розповів, як у Стамбулі проходило недавнє надзвичайне засідання Комітету міністрів Ради Європи. Метою цієї наради (в ній взяли участь представники всіх, крім Таджикистану, нових незалежних держав) був обмін інформацією між міністрами закордонних справ країн — членів РЄ і їхніми колегами з колишніх радянських республік.

За словами І. Турянського, представники держав — членів Ради Європи дійшли висновку, що Україна першою серед інших республік може стати повноправним членом цієї впливової міжнародної організації. Втім, з об'єктивних причин процес її входження до РЄ може тривати від шести місяців до п'яти років.

Олексій ЄВСІКОВ.

КОЛИ ЗВИЧКА СТАЄ ДРУГОЮ НАТУРОЮ

(З прес-конференції державного радника України з правових питань Олександра ЄМЦЯ)

Те, що процес поділу повноважень законодавчої, виконавчої і судової влад відбуватиметься «зі скрипом», було зрозуміло давно.

Говорити про народження судової влади на рівні із законодавчою і виконавчою сьогодні, вочевидь, треба дещо умовно. На думку О. Ємця, першою ознакою становлення цієї влади може бути діяльність Конституційного суду, який спроможний реально впливати на відносини між народом і владами та й між самими владами також. Гірші справи зі становленням загальних судів — тут і кадрові проблеми, і матеріальна залежність.

А тим часом відносини між собою з'ясовують дві влади, які першими «вбрались в пір'я», — виконавча і законодавча. Згадайте перипетії навколо відставки уряду на останній сесії Верховної Ради. Причому, процес цей, на думку О. Ємця, набрав дещо «ненормальних форм», адже часто йдеться про опозицію уряду чи Президента до Верховної Ради, або ж навпаки, хоч зрозуміло, що в опозиції один до одного можуть бути певні політичні сили, а не державні органи.

Повертаючись до історії становлення влад, О. Ємець нагадав, що ще за часів монополії комуністичної партії ознаки самостійності першою почала виявляти саме Верховна Рада. Особливо поширився цей вплив після провалу путчу. При цьому Президія Верховної Ради на якийсь час навіть взяла в свої руки функції виконавчої влади. Але, як відомо, звичка — друга натура. Й законодавчому органу, вважає державний радник, позбутися виконавчих функцій важко, свідками чого ми сьогодні і є. Саме про це напередодні йшлося на пленарному засіданні Державної думи, учасники якої зійшлися на тому, що згідно з Конституцією Верховна Рада не може давати уряду доручень виконавчого характеру, у тому числі й про підготовку законопроектів. Ця обставина, певне, ще не раз вплине у натягнутих відносинах уряду й парламенту.

Саме з позицій поділу влад слід приймати й нову Конституцію України. О. Ємець вважає, що приймати Основний Закон має спеціально створена для цього конституційна асамблея, а не одна влада — Верховна Рада. Хоч сам він вважає це швидше мрією, аніж реальністю.

Одне слово, чи справді звичка є другою натурою, засвідчить час.

Анатолій БЕНЬ,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

КЛЮЧ ДО УСПІХУ У ВАШИХ РУКАХ

Ексклюзивне інтерв'ю

Напередодні візиту до Великобританії офіційної української делегації на чолі з міністром закордонних справ Анатолієм Зленком на запитання «Голосу України» люб'язно погодився відповісти міністр закордонних справ і в справах Співдружності Великобританії пан Дуглас ХЕРД. Організації цього інтерв'ю сприяло Посольство Великобританії в Україні.

— Пан Херд, яку реакцію в Європі та Великобританії викликала поява на карті нової держави — України? Чи важко буде нашій країні увійти до європейської сім'ї з її розвиненою демократією, економікою, високим життєвим рівнем?

— Розпад Радянського Союзу наприкінці 1991 року став знаменною подією. Ми в уряді Великобританії й наші європейські партнери відреагували швидко, прийнявши нову реальність. Ми одразу ж визнали незалежність України й встановили дипломатичні відносини з її урядом. Тому Великобританія тепло вітає Україну у складі європейської сім'ї націй. Звичайно, Україні та іншим колишнім радянським республікам треба буде ще чимало часу, щоб подолати згубну спадщину комунізму. Та коли Україна і її європейські партнери разом візьмуться за рішення проблеми переходу в дусі «сьогоднішньої Європи» — тобто позитивно, зі значною часткою уявлення із відкритим серцем, труднощів буде значно менше.

— Наші країни і зовнішньополітичні відомства починають писати нову історію українсько-британських відносин. Що б ви могли написати на титульній сторінці цієї нової книги?

— Просто те, що, я сподіваюсь, ця книга стане великою, цікавою та корисною.

— Майбутнє загальноєвропейського дому деякою мірою залежить від стану українсько-російських взаємовідносин. Якими, на Вашу думку, мають бути основні принципи відносин між цими країнами? Який вплив на стабільність у Європі мало мирне розв'язання проблеми Чорноморського флоту?

— Українсько-російські відносини справляють вплив не лише на розвиток подій в колишньому Радянському Союзі, а й на стабільність в Європі. Ці відносини мають будуватися як відносини двох незалежних держав. Перед обома країнами стоять непрості завдання зруйнування комуністичних структур й налагодження відносин з урахуванням сучасних реалій. На практиці немає іншого вибору, як розв'язувати всі конфліктні питання розумно, на взаємовигідних умовах. Недавні дії Президентів Кравчука та Єльцина, спрямовані на розв'язання проблеми Чорноморського флоту, показують, як це можна зробити. Особливо важливо, щоб Україна й Росія діяли спільно в здійсненні економічної реформи. В противному разі наслідки для всіх, кого це стосується, і для координованої західної допомоги будуть дуже тяжкі.

— Ваша країна — визнаний лідер в галузі прав людини. Ваша оцінка ситуації в дотриманні прав людини в Україні?

— Як і в інших колишніх радянських республіках Україна багато чого досягла в галузі прав людини порівняно зі становищем за колишньої системи. Залишилися все-таки деякі сфери, такі, як «відмовники», в яких український уряд успадкував проблеми комуністичного періоду. Тепер, коли Україна стала повноправним членом НБСЄ, ми чекаємо від українського уряду, що він розв'язуватиме ці питання відповідно до загальних принципів і практики НБСЄ.

— Міжнародне співтовариство виробило відносно ефективні механізми розв'язання проблем із залученням миротворчих сил. У той же час втрати контингенту «блакитних касок» значні. Які можливості бачить Великобританія для зміцнення безпеки миротворчих місій?

— Останні події в Югославії ще раз показали, на яку небезпеку можуть наразитися миротворчі сили ООН. Зусилля, що їх докладають Україна та інші учасники для збереження миру, через очевидну небезпеку не можна не оцінити достатньо високо. Ми та ООН повинні робити все для того, щоб звести ризик до мінімуму. Проте за таких умов, як в колишній Югославії, ризик втрат неминучий.

— Яким стане наступний крок Вашої країни щодо майбутнього Європейського співтовариства, якщо більшість французів скаже «ні» на референдумі Маастріхтським домовленостям?

— Маастріхтський договір — результат тривалих і важких переговорів, спрямованих на досягнення поступу в наступному розвитку співтовариства. Це дуже добра угода, підписана урядами всіх держав — членів ЄС. Ми сподіваємося, що її буде ратифіковано й вона набуде чинності. Але нею в жодному разі не вичерпується європейський порядок денний. Він значно ширший і включає до себе й інші питання. Нам необхідно завершити формування єдиного ринку до кінця року, посилити міжурядове співробітництво... Крім того, співтовариство має дивитися за рамки існуючих кордонів. Нам потрібно продовжити роботи по зростанню співтовариства. Йдеться про прийняття до ЄС членів Європейської асоціації вільної торгівлі, а з часом і держав Східної Європи. Отже, навіть якщо французи скажуть «ні», все одно залишиться багато роботи, котру необхідно виконати для того, щоб створити ту Європу, яку ми хочемо побудувати.

— Як відомо, відродження української економіки залежить від іноземних інвестицій. Україна не може зараз покластися на Росію. Та й зарубіжні інвестори не поспішають вкладати гроші в нашу економіку. Що заважає інтенсивнішій роботі британських бізнесменів на українському ринку?

— Британські та інші західні ділові люди зацікавлені в здійсненні бізнесу в Україні, але за умови, що для цього клімат тут буде сприятливий.

У всьому світі існує велика конкуренція за можливість вкладати капітали, тому вам необхідно переконати потенційних комерційних партнерів у тому, що бізнес в Україні — дійсно вигідна справа. Ваша країна володіє величезним потенціалом. А ключ до успіхів — приватні підприємства й приватна власність.

Лондон (факсом).

Репліка з приводу

ПРОВОКАЦІЯ,

або Кому хочеться протистояння

10 вересня «Правда» надрукувала замітку «Крымчане созывают съезд» з підписом «(Соб. инф.)». Отже, власна інформація «Правды». Не будемо переповідати, краще процитуємо без перекладу, заради абсолютної ясності.

«19 сентября на симферопольском стадионе «Локомотив» состоится первый съезд Всекрымского движения избирателей за независимую Республику Крым в составе СНГ. Для его проведения крымчанам срочно требуется финансовая помощь. Средства можно перечислить на счет...»

Далі цитувати не будемо. Не рекламувати ж нам ті рахунки. Скажемо лише, що для грошових переказів вказуються рахунки у Кримбанку, Промбудбанку України, адреси в Сімферополі, адреси і рахунки в Москві.

Не дивно, що ця інформація з рядками «крымчанам срочно требуется финансовая помощь» з'явилася саме в «Правде». Що для цієї газети закон? Що для неї невтручання в справи інших держав, повага до Хельсінкських домовленостей, повага до кордонів? Що для неї, нарешті, повага до миру і спокою в Україні? Ні, їй треба збаламутити чисту воду, порушити рівновагу, яка встановилася в Україні завдяки виваженій політиці Верховної Ради і Президента щодо Криму. Судячи із заміт-



Летять, ніби «вутки»

ки, правдистам треба, щоб підливалося масло в шовіністичне вогнище, щоб нагніталося протистояння, щоб набиралася критична маса для пролиття крові, бо ж зброї в Криму вистачає. Щоб тоді можна було лити з цього приводу крокодилячі сльози і кивати на демократів і демократію, на незалежність України як причину зла. От, мовляв, коли шефи правдистів були при владі, то такого не було. Диви хтось і повірить, не заглиблюючись у те, що то ж шефи правдистів у свій час і створили кримську проблему.

Короткозорі, засліплені втратою грунту під ногами і колишньої ваги в суспільстві, ці газетярі не розуміють, що якби Крим відірвався від України, то ланцюгова реакція прокотилася б і по багатьох автономіях Російської Федерації. Отже, за розвалом Союзу, який вдалося зупинити на рівні республік (як для кого, а для України, слава Богу, що так сталося), може початись розвал самих республік, зокрема найбільшої з них. Невже не зрозуміло, що той, хто під'юджує шовіністичні сили в Криму, сприяє розвалові не стільки України, скільки Росії?! Що територіальна цілісність України важлива і для самої України, і для Росії? Чи «Правда» свідомо хоче, щоб і в Росії пролилося більше крові, з'явилися ще біженці з автономій?

Ви можете собі уявити, щоб газета в якійсь європейській державі закликала допомогти сепаратистам сусідньої держави і вказувала для цього рахунки на її ж, сусідньої держави, території?!

Що для сил, які представляє «Правда», зусилля Президентів двох великих сусідніх слов'янських республік, котрі, долаючи опір внутрішніх урапатріотів, прагнуть розв'язати проблему Чорноморського флоту розумно й не втрачаючи гідності своїх держав! Ми ж бо живемо поруч і кожний відповідальний політик розуміє, що нам, у муках народжуючи демократію, ніяк не можна пересваритись, бо треба багато про що домовлятись і сьогодні, і завтра, і післязавтра.

Ні, нас не дивує позиція «Правды». В тій позиції присмак крові під відомим гаслом «Чим гірше, тим краще». Але ми будемо щиро здивовані, якщо Генеральна прокуратура України і Служба національної безпеки не вживуть відповідних заходів і щодо розрекламованих «Правдою» рахунків, і щодо організаторів шовіністичного шабашу на сімферопольському стадіоні «Локомотив». Бо все те являє собою замах на цілісність держави.

П. СЕРГІЄНКО.

Передплата-93

Ви нагадуєте, звідки я родом

Я живу далеко від України, але не відчуваю своєї відірваності від неї. По-перше, батьки мої проживають у Києві, і я часто навідуюся до них. А по-друге, я передплатив дуже цікаву газету — «Голос України», це саме та газета, яка яскраво висвітлює все, що відбувається в державі. Кожен номер її нагадує мені, звідки я родом, щоб не забував своєї Батьківщини. Словом, я постійно в курсі справ, що відбуваються в Україні, бо газета, по-моєму, об'єктивно висвітлює всі події, тримає руку на пульсі життя.

Спасибі за хорошу і потрібну газету!

Андрій М'ЯКИШЕВ, геолог.
Алдан, Республіка Якутія.

З цікавості передплатив...

«Голос України» я передплатив просто так, із цікавості. І задоволений повністю. Починаючи з січня я читаю газету від першої до останньої сторінки. Всі матеріали актуальні, важливо те, що постійно друкуються державні Акти та інші документи. Завдяки публікаціям в газеті, я вперше чітко розрізнив, що таке почуття національності і націоналізм. Цікаві інтерв'ю з державними діячами та депутатами Верховної Ради. Подобається мені презентація журналістів — одразу видно, з ким маєш справу. Словом, якщо буде так і надалі, то ця газета — моя надовго.

Михайло ПРЕВАР, робітник.
Витівка Полтавського району Полтавської області.

ПРАВИЛА ДЛЯ ВЕКСЕЛІВ

Кабінет міністрів України і Національний банк України затвердили Правила виготовлення і використання вексельних бланків.

Документ містить зразки переказного та простого векселів, перелік матеріалів, які можуть застосовуватись при виготовленні бланків. Міністерству фінансів доручено у двомісячний строк подати Кабінету міністрів України проект Порядку випуску та обігу векселів.

Передбачено, що до його затвердження використання вексельних бланків здійснюватиметься відповідно до Положення про переказний та простий вексель, затвердженого постановою ЦВК і РНК СРСР від 7 серпня 1937 р. № 104/1341, з урахуванням ряду особливостей.

Прес-служба Прем'єр-міністра України.

Телеграфним рядком з Харкова

З АРХІВУ — ДО МУЗЕЮ

Харківське управління служби безпеки передало до фондів Літературного музею матеріали на репресованих у 20—30-ті роки діячів культури та письменників. Серед них — твори В. Мисика, Я. Кальницького, І. Капустянського, невідомі поезії О. Слісаренка, записник Л. Курбаса.

ТЕЛЕФОН «ЗАБАЛАКАВ»

Як сенсацію сприйняли харків'яни перехід на українське мовлення телефонної служби, яка сповіщає про точний час. Жартували: автомат «навчити» української мови значно простіше, аніж мешканців колишньої української столиці.

5 ТИСЯЧ — ЗА ВЛУЧНИЙ ПОСТРІЛ...

Стріляти без промаху з бойової зброї береться навчити одна із новоспечених харківських фірм. Про якісь попередні обмеження, умови — ані пари з вуст. Вимога одна — 5 тисяч карбованців.

...55 ТИСЯЧ — ЗА РОЗУМ

Інакше кажучи, для виплати стипендій найбільш обдарованим учням — таке рішення прийняв виконком Ленінської райради.

...НІ КОПІЙКИ НА З'ЇЗД

Харківські провідні хірурги були вимушені відмовитися від участі у міжнародному з'їзді хірургів через брак грошей на поїздку до Москви.

НАПЕЧЕМО ЖУРНАЛІСТІВ!

Школа основ журналістики відкрилася при Люботинському учбово-курсовому комбінаті. Після засвоєння теорії старшокласники пройдуть практику у районній газеті, на радіо і одержать посвідчення. Ми вже були країною, яка найбільше читає, тепер, мабуть, станемо такою, що найбільше пише...

Микола КОСИЙ.

Новини культури

«ЛУСКУНЧИК» ЗБИРАЄТЬСЯ В ДОРОГУ

Донецький академічний театр опери та балету, визнаний головним театром столиці Донбасу, дочекався ремонту. А поки співають пилки та стукають сокири, народний артист України, соліст театру Микола Момот, опанувавши провідні партії італійських опер Верді, Леонковалло, Масконьї, підкорив італійську публіку виконавською майстерністю. Невдовзі за ним услід до Італії вирушить уся донецька опера. А ось балет збирається до Сполучених Штатів, де наш співвітчизник Вадим Писарєв заснував під Вашингтоном балетну школу і готовий сприяти гастролям. Тож «Лускунчик» вирушає в дорогу.

Віктор ПАСІЧНИК.

Донецьк.

Щось новеньке

«БІЗНЕСЯТА» З НІКОПОЛЯ

На думку президента фірми «Сіріус» Олександра Радкевича, нині змінюються уявлення про «столиці» і «провінції». З ініціативи названої фірми у Нікополі, досі справді провінційному місті Дніпропетровщини, відкрито філіал міжнародного інституту управління з тих міркувань, що тут треба шукати таланти «бізнесят».

«Бізнесята» — це хлопці та дівчата старших класів, а також двадцятирічні робітники і студенти, які побажали оволодіти секретами бізнесу в умовах ринкових відносин. Філіал відбирав «курсантів» за конкурсами та тестами. Та й викладачів ретельно добирали з місцевих спеціалістів, спроможних ознайомити учнів з основами вищої математики, економіки, комп'ютерної техніки, іноземних мов тощо.

Фірма витратила на заснування Нікопольського філіалу понад десять мільйонів карбованців і не шкодує. Навпаки, з наступного навчального року планує відкрити також аспірантуру для підготовки магістрів з проблем ринкової економіки, менеджменту і маркетингу, зовнішньої економічної діяльності, бухгалтерського обліку та сучасного правознавства. А недавно в довколишніх селах оголосила набір на факультет, який готуватиме майбутніх фермерів та їхніх помічників у посередницьких і обслуговуючих структурах. Цей факультет розпочне роботу найближчим часом.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

Дніпропетровська область.

КРАСА, ГРАЦІЯ, ПЛАСТИКА

Милосердя

Під таким девізом відбулося художньо-спортивне свято для дітей-сиріт у Міжнародному центрі культури і мистецтв Федерації незалежних профспілок України, яке організували центр та асоціація «Народний спорт і здоров'я».

Юні глядачі, учні шкіл-інтернатів столиці, ознайомилися з широкою спортивною програмою, представленою молодими провідними майстрами спорту — гімнастами, акробатами, чемпіонами Європи і світу. Яскравими були виступи художньо-спортивних ансамблів Києва, учасників художньої самодіяльності центру. Гарний настрій подарували дітям клоуни театру «Нон-стоп» і весела козацька танцювальна композиція ансамблю «Славутич».

Особливе пожвавлення викликали в аудиторії мінізмагання, ігри на великій сцені. У них взяли участь самі юні глядачі. Переможцям імпровізованих стартів вручено призи — книжки та іграшки, про які подбали Київський дитячий фонд, видавництво «Веселка».

Валентина ІВАНЕНКО.

Київ.

Ситуація

ШТУРМОВИКИ ПРОТИ ШКОЛЯРІВ

З нового навчального року перша на Запоріжжі альтернативна державна школа-комплекс «Контакт» опинилася в ролі пасербиці. І це при тому, що існує рішення сесії міськради про виділення їй приміщення, що діяльність учбового закладу схвалена на Першим міжнародним фестивалем «Народна школа» 1991 року та Українським педагогічним ярмарком у серпні 1992 року.

Скільки не бився директор, кандидат фізико-математичних наук, доцент Сергій Сергеєв, скільки не ходили кабінетами чиновників члени батьківського комітету — все намарне, їх годували обіцянками. Ось і сталося, що 1 вересня учні зустріли на вулиці в буквальному розумінні слова.

Після двох тижнів поневірянь батьківський колектив вирішив перебратися до порожнього приміщення колишнього дитсадка № 102, адже керівництво міста обіцяло віддати для школи цю двоповерхівку. Але що зчинилося, варто було школярам переступити поріг!

— Примчав завгосп десятої лікарні з вантажниками, — розповідає завуч Марія Плетнінська, — почали все трощити. Вчителі та учні закривали меблі й комп'ютери власними тілами. А тут ще—загін ЗМОПу. Правда, ми домоглися, щоб обласна прокуратура заспокоїла штурмовиків — лише суд може нас звідси виселити.

І хоча перший поєдинок за приміщення (воно в самісінькому центрі міста, а багато дядь з товстими гаманцями чекає приватизації, тож пристрасті довкола колишнього дитсадка зрозумілі) школа «Контакт» витримала, члени батьківського комітету щоночі чергують тут разом із дітьми.

Олександр МИХАЙЛЮТА.

Запоріжжя.

P. S. Коли верстався номер, стало відомо, що представник Президента України в Запорізькій області В. Дем'янов доручив міськвиконкому терміново розібратися із ситуацією довкола «Контакту».

Реалії

НА БАБУС... ПЛЕЧ...

У селі Даньківцях Хотинсько... крито дитсадок. Через нужден... місцевий колгосп відмовився й... Спроба врятувати ситуацію за ... ківських кишень теж за... викручуються, як можуть... ... люків під опіку бабусь, наймаю... ж самі йдуть у відпустку по дог...

На грані закриття пере... шкільні заклади колгоспів-...

Васи...

Чернівецька область.

Фото Анатолія М...

ІМ'Я, ВІДОМЕ ВСЬОМУ СВІТОВ...

Відродження

У квітні цього року відбувся Другий з'їзд бджолярів України, який можна з повним правом назвати першим у суверенній державі. Тоді ж, на території Інституту бджільництва, було відкрито пам'ятник П. Прокоповичу, а самому закладові присвоєно його ім'я. Нині тут створюється музей історії бджільництва, значний розділ якого буде присвячено життєвому і творчому шляху великого пасічника-новатора, талановитого вченого і просвітителя.

Петро Іванович народився 1775 року на Чернігівщині, поблизу Батурина, в родині священика. Коли йому виповнилося 11 років, батьки віддали його до Київської духовної академії, тієї самої Києво-Могилянської, яка свого часу за рівнем викладання посідала перше місце в усій Східній Європі. Закінчив її Прокопович досить успішно, оволодівши не лише теологією, а й французькою, німецькою, грецькою та латинською мовами. Хотів продовжити навчання в Московському університеті, але батько не погодився і відправив сина до брата, а той — до Переяславського кінноєгерського полку. Під командуванням О. Суворова молодий Прокопович брав участь у штурмі Варшави і Праги, проявив себе хоробрим воїном. Та військова служба не припала йому до душі, і 1798 року в чині поручника він виходить у відставку, за що батько позбавив його спадщини.

Петро Іванович купує десятину землі й розводить бджіл. Уже 1830 року його пасіка нараховувала понад 10 тисяч бджолосімей, ставши на той час найбільшою пасікою в світі. Тут він і сконструював першого рамкового вулика, яким ми, по суті, користуємося й донині. «Я проник у таємниці роду бджолиного найдалі за всіх моїх попередників»,— без найменшої тіні хизування сказав він.

Та заслуга П. Прокоповича не лише у винаході рамкового вулика. 1827 року він відкрив першу в Європі школу бджільництва, яку назвав народною. В ній навчалися діти з України, Росії, Білорусі, Кавказу, Башкирії, Сибіру. Були учні з багатьох країн Європи — німці, угорці, поляки, чехи, італійці. За два роки школярі оволодівали основами мови, арифметики, бджільництва, садівництва, городництва, столярної справи.

Протягом 52 років діяла народна школа. Та помер Петро Іванович, а потім і продовжувач його справи — названий син Степан Великдан, і 1879 року заклад закрили. 12-тисячна пасіка запустіла, цінну бібліотеку, що нараховувала 3 тисячі томів, розікрали, велика частина архіву безслідно зникла. Так загинула найбільша в світі пасіка, організ... який вперше бу... на промислову...

Звичайно, п... вати минулу с... нащадки, муси... ти її, і при... більше, що в с... імені Петра ... коповича. Та... таїландсь... ... льно відгукнул... створити музе... вали на його ... Всесвітній ... бджільництва. ... кращого пам'я... коповичу не п...

Леонід Б... Леов... працівники ... бджільн... П. ...

Добра вість

ПРАЦІВНИКИ ЇДАЛЬНІ ПІШЛИ ДО ШКОЛИ

Підприємство громадського харчування «Школяр» зареєстроване у Дзержинському районі Кривого Рогу. З 1 вересня саме воно забезпечує школярів, студентів, дитячі дошкільні заклади харчуванням.

У районі взяли «Школяра» під своє крило, бо вигода очевидна — харчування стане якіснішим і значно дешевшим. Тепер працівники їдалень зараховані до штату школи, а вартість сніданку чи обіду не входить у витрати на їхню зарплату, в податок на добавлену вартість, комунальні послуги, оренду. Все це бере на себе школа, тобто районний бюджет. Тож і спитати за якість харчування мають можливість і батьки, і влада.

Інформ-«Собор».

Дніпропетровська область.

Свято останнього даху

Воно відбулося у Старокостянтинові, де німецька фірма «Хофтіф» спільно з «Головболгарбудом» споруджує містечко для військовослужбовців, які гокинуть територію Німеччини. Над майданчиком було піднято великий вінок, що символізував завершення основних робіт. Німецькі майстри-будівельники у формі древніх ремісників разом з представниками місцевої влади забили символічний останній цвях. Торжество завершилося концертом. Тепер слово за облицювальниками.

Надія ПАКУЛЬКО.

Хмельницька область.

Знак біди

ОТРУЄНЕ ВЕСІ...

Гігантоманія до добра не веде. В окремих селах Закарпаття на весілля скликають по 500 і більше душ — чи то гонитва за щедрими подарунками, чи «щоб не гірше, ніж у сусідів», не в тім річ. Не кожен має на обійсті потужні холодильні камери, і наварене-напечене часто-густо псується.

...Пара з Приборжавського та Лугового, що на Іршавщині вступ до шлюбу почала святкувати ще в четвер. Гуляли до неділі. Спочатку в одно... іншому. Гост... півтисячі. ... лікарні в тяж... нилося 30 ч... лежало ще ... харчове отр... лою. Нарече... дали. Їм, ма... їжі. Але вс... титься д... втручання ... ло фатальни...

Ми...

Закарпатс...

айомити
нної ма
комп'ю-
юземних

на засну-
філіалу
нів кар-
є. Навпа-
вчаль-
відкрити
для підго-
проблем
менедж-
зовніш-
яльності,
ику та
ета. А
них селах
факультет,
майбутніх
мічників
обслуго-
Цей фа-
боту най-

Микола
РЕНКО.
а область.

...ИКА

Києва,
самоді-
Гарний на-
клото-
н» і ве-
овальна
ню «Сла-

ення ви-
ри міні-
великий
участь
Перемо-
стар-
книж-
які по-
дитячий
«Весел-

НЕНКО.

Ситуація

ШТУРМОВИКИ ПРОТИ ШКОЛЯРІВ

З нового навчального року перша на Запоріжжі альтернативна державна школа-комплекс «Контакт» опинилася в ролі пасербиці. І це при тому, що існує рішення сесії міськради про виділення їй приміщення, що діяльність убого закладу схвалена Першим міжнародним фестивалем «Народна школа» 1991 року та Українським педагогічним ярмарком у серпні 1992 року.

Скільки не бився директор, кандидат фізико-математичних наук, доцент Сергій Сергеєв, скільки не ходили кабінетами чиновників члени батьківського комітету — все намарне, їх годували обіцянками. Ось і сталося, що 1 вересня учні зустріли на вулиці у буквальному розумінні слова.

Після двох тижнів поневірянь батьківський колектив вирішив перебратися до порожнього приміщення колишнього дитсадка № 102, адже керівництво міста обіцяло віддати для школи цю двоповерхівку. Але що зчинилося, варто було школярам переступити поріг!

— Примчав завгосп десятої лікарні з вантажниками, — розповідає завуч Марія Плетинська, — почали все трощити. Вчителі та учні закривали меблі й комп'ютери власними тілами. А тут ще—загін ЗМОПу. Правда, ми домоглися, щоб обласна прокуратура заспокоїла штурмовиків — лише суд може нас звідси виселити.

І хоча перший поєдинок за приміщення (воно в самісінькому центрі міста, а багато дядь з товстими гаманцями чекає приватизації, тож пристрасті довкола колишнього дитсадка зрозумілі) школа «Контакт» витримала, члени батьківського комітету щоночі чергують тут разом із дітьми.

Олександр МИХАЙЛЮТА.

Запоріжжя.

P. S. Коли верстався номер, стало відомо, що представник Президента України в Запорізькій області В. Дем'янов доручив міськвиконкому терміново розібратися із ситуацією довкола «Контакту».

Реалії



НА БАБУСИНІ ПЛЕЧІ

У селі Даньківцях Хотинського району закрито дитсадок. Через нужденне становище місцевий колгосп відмовився його утримувати. Спроба врятувати ситуацію за рахунок батьківських кишень теж за...а краху. ...рі викручуються, як можуть...ддають сво...малюків під опіку бабусь, наймають няньок або ж самі йдуть у відпустку по догляду за дітьми.

На грані закриття пере...ть й... дошкільні заклади колгоспів-б...рутів.

Василь БАБУХ.

Чернівецька область.
Фото Анатолія МІЗЕРНОГО.

ЛІТЕР ДОДАЛОСЯ. ЄДНІСТЬ ...

Була колись така організація — ЛКСМУ. Молодіжна. Одна. Але існував КМО — Комітет молодіжних організацій. Багатьох. Оскільки ж реально існувала єдина молодіжна організація, єдність у Комітеті була напрочуд міцною. Нині ж кількість молодіжних організацій збільшується в геометричній прогресії. Тож і комітет виник. Правда, вже — УНКМО, тобто Український національний (далі — як і раніше).

УНКМО створено в липні цього року, його засновниками і першими членами стали 14 молодіжних організацій, серед яких СУС, УСС, Комітет української католицької молоді, Всеукраїнське православне братство імені Петра Могили, Спілка молодіжних організацій України, Українська республіканська рада молодих вчених та інші організації. Навіть українське аерокосміче об'єднання «Сузір'я». Проте в космос члени УНКМО, мабуть, не полетять — відсутність психологічної сумісності «екіпажу» було видно неозброєним оком під час пресконференції, яка відбулася в Міністерстві у справах молоді та спорту України. Її проводив обраний 4 вересня на третьому засіданні ради УНКМО голова цієї організації Олексій МІЛЕНІН — голова молодіжної організації Спілки офіцерів України. Він представив свою програму, основними положеннями якої є ідея про повну безперспективність монополізації молодіжного руху в Україні, добровільне об'єднання молодіжних організацій незалежно від ідеологічних засад, на яких вони стоять, створення рівних умов розвитку молодіжних організацій і течій, що існують в Україні, повна рівність організацій, що увійшли, або увійдуть до складу УНКМО. О. Міленін наголосив на тому, що соціальні інтереси різних верств молоді збігаються, отже, він буде виступати проти протиставлення їх одна одній — наприклад, молодіжного крила Спілки офіцерів України і студентських об'єднань. Як зазначив новообраний голова УНКМО, нев... сили бажали бач... тет як інструме... мування молодіж... Україні, а тако... мування його в ... О. Міленін особ... використання мол... ганізацій для ... політичних вимо... ганізацій. «УН... займатиме помір... цію», — сказав ...

Загалом же п... ція була склика... інформувати жу... громадськість пр... ни в Статуті ... прийняті 4 вере... ники підтримали... го частина засн... заперечувала. ... ставник україн... діжного об'єд... нія» виголосив ... словлювались ... спробами розкол... готовність співп... ним та не виз... зультати вибор... заявами приблі... змісту виступил... Українське прав... ство імені Петра...

ЧИ ТО МИТНИЦЯ, ЧИ ...

Вже минуло трохи більше року, як біля монумента Дружби народів, на шляху до Білорусі та Росії, несуть варту чернігівські митники. З'явилися невдовзі подібні підрозділи і на півночі, в обох сусідніх державах. Спочатку ми чули чимало нарікань, образ на свою адресу. Але незалежність є незалежність. Без цивілізованого кордону економіка України матиме значні втрати. У цьому особливо пере-

До уваги уряду

конуємося, коли затримуємо черговго ділка тіньового бізнесу. На жаль, кордон ще в багатьох місцях по суті відкритий. Ми не можемо його надійно охороняти — мало сил. Тому й поспішають пройди польовими лісовими дорогами з дефіцитним товаром. Тільки, наприклад, на нашій дільниці з початку року ми повернули Україні 160 тонн цукру.

Митний ре... цивілізує між... цес товарообмі... взаємостосункі... му тепер люди... кордон з відпов... зіями, документ... цьому розтрин... раїнського д... во і наліво ... ся. Найбільшо... яка все ж нас ... що ми, митник...

Коротко

СТО ЛІТ ТОМУ І СЬОГОДНІ

Століття тому в Кременчуці було відкрито першу телефонну станцію. А сьогодні у наймолодшому місті кожна третя сім'я має квартирний телефон. Цей показник — один із найвищих в області. Нині тут діє шість АТС, п'ять підстанцій, послугами яких користується майже 70 тисяч абонентів. Споруджується і центральна АТС на 10 тисяч номерів.

Григорій ГРИНЬ.

Полтавська область.

ЗМІНА ЖАНРУ

Традиції прикрашати робочі кабінети портретами «великих» і «малих» вождів поклали край у Кіровоградському міськвиконкомі. Натомість повісили картини місцевих художників, сподіваючись, мабуть, що мальовничі натюрморти заступатимуть відвідувачам окремі негаразди нашого життя. Кіровоградські майстри пензля задоволені: адже для втілення в життя цієї ідеї закупили в обласному худфонді художніх полотен на 100 тисяч карбованців.

Микола ВОЛОК.

Кіровоград.

Органи внутр... рубл... мільйона. Та, ... на обміняти ка... тепер ще більш...

Крим.

Дубенське ві... Української П... впорядкував до... ступенко. Цік... Здолбунівськог... цей своєрідний ... УПА про віль... тері за вбитим ...

Рівне.

...ОМЕ ВСЬОМУ СВІТОВІ

...тієї самої ..., яка сво... викладання ...се в усій ...явичив її ... успішно, ... теоло... ...ьною, ні-... та латин-... ...тів про ... в Москов-... але ... і відпра-... а той — ... кіно-... Під коман-... ...рова моло-... ... участь ... і Праги, ...обрим вої-... служба не ... душі, й ... доручника ...ставку, за

Відродження

що батько позбавив його спадщини.

Петро Іванович купує десятину землі й розводить бджіл. Уже 1830 року його пасіка нараховувала понад 10 тисяч бджолосімей, ставши на той час найбільшою пасікою в світі. Тут він і сконструював першого рамкового вулика, яким ми, по суті, користуємося й донині. «Я проник у таємниці роду бджолиного найдалі за всіх моїх попередників»,— без найменшої тіні хизування сказав він.

Та заслуга П. Прокоповича не лише у винаході рамкового вулика. 1827 року він відкрив першу в Європі школу бджільництва, яку назвав народною. В ній навчалися діти з України, Росії, Білорусі, Кавказу, Башкирії, Сибіру. Були учні з багатьох країн Європи — німці, угорці, поляки, чехи, італійці. За два роки школярі оволодівали основами мови, арифметики, бджільництва, садівництва, городництва, столярної справи.

Протягом 52 років діяла народна школа. Та помер Петро Іванович, а потім і продовжувач його справи — названий син Степан Великдан, і 1879 року заклад закрили. 12-тисячна пасіка запустіла, цінну бібліотеку, що нараховувала 3 тисячі томів, розікрали, велика частина архіву безслідно зникла. Так загинула найбільша в світі пасіка, організація роботи в якій вперше була поставлена на промислову основу.

Звичайно, приємно згадувати минулу славу. Але ми, нащадки, мусимо й відродити її, і примножити. Тим більше, що в світі не забули імені Петра Івановича Прокоповича. Так, напр...лад, таїландсь...пеціаліс... жвально відгукнулися на задум створити музей і запропонували на його базі відкрити Всесвітній музей історії бджільництва. Гадаємо, що кращого пам'ятника П. Прокоповичу не придумати.

Леонід БОДНАРЧУК,
Леонід ХАРЧУК,
працівники Інституту бджільництва імені П. Прокоповича.

...ЬНІ
...И

... сніданку ... у витра-... в пода-... вартість ... оренду. ...ебе школа, ...юджет. Тож ... харчу-... ...ивість і

...«Собор».

... область.

Свято останнього даху

Воно відбулося у Старокостянтинові, де німецька фірма «Хофтіф» спільно з «Головболгарбудом» споруджує містечко для військовослужбовців, які покинуть територію Німеччини. Над майданчиком було піднято великий вінок, що символізував завершення основних робіт. Німецькі майстри-будівельники у формі древніх ремісників разом з представниками місцевої влади забили символічний останній цвях. Торжество завершилося концертом. Тепер слово за облицювальниками.

Надія ПАКУЛЬКО.

Хмельницька область.

Знак біди

ОТРУЄНЕ ВЕСІЛЛЯ

Гігантоманія до добра не веде. В окремих селах Закарпаття на весілля скликають по 500 і більше душ — чи то гонитва за щедрими подарунками, чи «щоб не гірше, ніж у сусідів», не в тім річ. Не кожен має на обійсті потужні холодильні камери, і наварене-напечене часто-густо псується.

...Пара з Приборжавського та Лугового, що на Іршавщині вступ до шлюбу почала святкувати ще в четвер. Гуляли до неділі. Спочатку в одному селі, потім в іншому. Гостей назбиралось півтисячі. А незабаром у лікарні в тяжкому стані опинилося 30 чоловік. Вдома лежало ще 50. Діагноз — харчове отруєння сальмонелою. Наречені не постраждали. Їм, мабуть, було не до їжі. Але весілля згадуватиметься довго. Своєчасне втручання медиків відвернуло фатальний кінець.

Микола ГОРВАТ.

Закарпатська область.

ДАІ республіки повідомляє

СУМНА КРИВА ПОВЗЕ ВГОРУ

Протягом останньої семиденки на шляхах республіки трапилося 1187 дорожньо-транспортних пригод, під час яких 203 чоловіки загинуло і 1314 одержали поранення.

Як не прикро, але водії в багатьох випадках, незважаючи на велику інтенсивність транспортного потоку та ще й несприятливі погодні умови, свідомо ігнорують «дорожній кодекс». Зазначимо, що за минулі сім днів працівники Державтоінспекції виявили понад 109 тисяч грубих порушень правил дорожнього руху. Скажімо, нині в республіці триває операція «Автобус», тож водії пасажирського транспорту, здавалося б, як ніколи повинні бути зібраними та уважними. Але, на жаль, і ця категорія учасників руху дисциплінованістю минулого тижня не відзначалася, що й призвело в деяких випадках до дорожньо-транспортних пригод.

Наприклад, у Тернопільській області водій АТП-16127 Василь Олійник, виконуючи рейс за маршрутом Тернопіль — Монастириська, не вибрав безпечної швидкості на мокрій дорозі й, коли на одному з узвозів Олійник раптово загальмував, автобус занесло, а тоді він перекинувся. Унаслідок цього 6 чоловік одержали поранення.

Продовжує тривожити пияцтво за кермом. Минулого тижня Державтоінспекція затримала майже 6 тисяч водіїв, які керували транспортними засобами напідпитку. У 120 випадках «хмільні мандри» закінчилися трагічно, як це сталося, на... ївській області... ху Київ — Хар... порізького АТ... ду» Сергій Олі... ребував за кер... резому стані, ... КамАЗом на г... не пропустив ...

ЛІТЕР ДОДАЛОСЯ. ЄДНІСТЬ ЗМЕНШИЛАСЬ

Була колись така організація — ЛКСМУ. Молодіжна. Одна. Але існував КМО — Комітет молодіжних організацій. Багатьох. Оскільки ж реально існувала єдина молодіжна організація, єдність у Комітеті була напрочуд міцною. Нині ж кількість молодіжних організацій збільшується в геометричній прогресії. Тож і комітет виник. Правда, вже — УНКМО, тобто Український національний (далі — як і раніше).

УНКМО створено в липні цього року, його засновниками і першими членами стали 14 молодіжних організацій, серед яких СУС, УСС, Комітет української католицької молоді, Всеукраїнське православне братство імені Петра Могили, Спілка молодіжних організацій України, Українська республіканська рада молодих вчених та інші організації. Навіть українське аерокосмічне об'єднання «Сузір'я». Проте в космос члени УНКМО, мабуть, не полетять — відсутність психологічної сумісності «екіпажу» було видно неозброєним оком під час пресконференції, яка відбулася в Міністерстві у справах молоді та спорту України. Її проводив обраний 4 вересня на третьому засіданні ради УНКМО голова цієї організації Олексій МІЛЕНІН — голова молодіжної організації Спілки офіцерів України. Він представив свою програму, основними положеннями якої є ідея про повну безперспективність монополізації молодіжного руху в Україні, добровільне об'єднання молодіжних організацій незалежно від ідеологічних засад, на яких вони стоять, створення рівних умов розвитку молодіжних організацій і течій, що існують в Україні, повна рівність організацій, що увійшли, або увійдуть до складу УНКМО. О. Міленін наголосив на тому, що соціальні інтереси різних верств молоді збігаються, отже, він буде виступати проти протиставлення їх одна одній — наприклад, молодіжного крила Спілки офіцерів України і студентських об'єднань. Як зазначив новообраний голова УНКМО, певні політичні сили бажали бачити цей комітет як інструмент для стримування молодіжного руху в Україні, а також для спрямування його в певне русло. О. Міленін особисто проти використання молодіжних організацій для задоволення політичних вимог різних організацій. «УНКМО завжди займатиме помірковану позицію», — сказав він.

Загалом же прес-конференція була скликана, щоб поінформувати журналістів і громадськість про те, що зміни в Статуті організації, прийняті 4 вересня, засновники підтримали. Проти цього частина засновників і не заперечувала. Проте представник українського молодіжного об'єднання «Рутенія» виголосив заяву, де висловлювались занепокоєння спробами розколоти УНКМО, готовність співпрацювати з ним та не визнавалися результати виборів голови. Із заявами приблизно такого ж змісту виступили СУС, СУМ, Українське православне братство імені Петра Могили. Всі представники названих організацій зазначали, що проти кандидатури О. Міленіна нічого не мають, але результати виборів їх не влаштовують, оскільки на засіданні 4 вересня були присутні люди, що не мали належних повноважень. Організатори пресконференції повідомили, що на цьому засіданні були присутні представники 11 організацій-засновників, від трьох організацій представників не було. Стже, все нормально, тим паче, що дві з трьох відсутніх організацій вже надіслали письмову згоду співпрацювати з УНКМО і висловили свою підтримку. Серед цих двох організацій і Український фонд міжнародного молодіжного співробітництва «Лідер».

Проте, як стало відомо, представники «Лідера» не брали участі у вікопомному засіданні ради УНКМО тому, що... їх не те що не запросили, а навіть не повідомили про час та місце проведення засідання. Дивно...

Катерина ВОРОНЕНКО.

ЧИ ТО МИТНИЦЯ, ЧИ ТО МІЛІЦІЯ

До уваги уряду

Вже минуло трохи більше року, як біля монумента Дружби народів, на шляху до Білорусі та Росії, несуть варту чернігівські митники. З'явилися невдовзі подібні підрозділи і на півночі, в обох сусідніх державах. Спочатку ми чули чимало нарікань, обра́з на свою адресу. Але незалежність є незалежність. Без цивілізованого кордону економіка України матиме значні втрати. У цьому особливо переконуємося, коли затримуємо чергового ділка тіньового бізнесу. На жаль, кордон ще в багатьох місцях по суті відкритий. Ми не можемо його надійно охороняти — мало сил. Тому й поспішають пройди польовими лісовими дорогами з дефіцитним товаром. Тільки, наприклад, на нашій дільниці з початку року ми повернули Україні 160 тонн цукру.

Митний режим загалом цивілізує міждержавний процес товарообміну, ділових взаємостосунків. В основному тепер люди їдуть через кордон з відповідними ліцензіями, документами. Завдяки цьому розтринькування українського добра направо і наліво припинилося. Найбільшою проблемою, яка все ж нас хвилює, є та, що ми, митники, й надалі залишаємося працівниками райвідділу внутрішніх справ. Державі потрібно швидше визначитися із статусом, облаштунком митної служби, як це зроблено на західному кордоні.

Віктор ОЛЕКСІЄНКО, Олександр КОМАСА, лейтенанти МВС, працівники митниці № 13.

Сеньківка Городнянського району Чернігівської області.

Коротко

СТО ЛІТ ТОМУ І СЬОГОДНІ

Століття тому в Кременчуці було відкрито першу телефонну станцію. А сьогодні у наддніпрянському місті кожна третя сім'я має квартирний телефон. Цей показник — один із найвищих в області. Нині тут діє шість АТС, п'ять підстанцій, послугами яких користується майже 70 тисяч абонентів. Споруджується і центральна АТС на 10 тисяч номерів.

Григорій ГРИНЬ.

Полтавська область.

ЗМІНА ЖАНРУ

Традиції прикрашати робочі кабінети портретами «великих» і «малих» вождів поклали край у Кіровоградському міськвиконкомі. Натомість повісили картини місцевих художників, сподіваючись, мабуть, що мальовничі натюрморти заступатимуть відвідувачам окремі негаразди нашого життя. Кіровоградські майстри пензля задоволені: адже для втілення в життя цієї ідеї закупили в обласному худфонді художніх полотен на 100 тисяч карбованців.

Микола ВОЛОК.

Кіровоград.

А ЇМ БАЙДУЖЕ

Органи внутрішніх справ Євпаторії вилучили у вуличних мінял усі рублі й купони. Загальна сума склала понад 1,5 мільйона. Та, незважаючи на це, ситуація з несанкціонованим обміном майже не змінилася: у будь-який момент можна обміняти карбованці на купони. Тільки ось курс купона тепер ще більше впав.

ІА «ЄВРО-ІКС».

Крим.

ПОВЕРТАЮТЬСЯ ПІСНІ

Дубенське видавництво «Наш край» видало збірку пісень Української Повстанської Армії «Ми йшли до бою», яку впорядкував доцент Рівненського педінституту Аркадій Пастушенко. Цікаво, що всі пісні записані в селі Дермань Здолбунівського району, мешканці якого свято зберігають своєрідний пласт народної творчості. А співали вояки УПА про вільну Україну, про кохану дівчину, про тугу матері за вбитим сином.

Сергій МЕЛЬНИЧУК.

Рівне.

ДАІ республіки повідомляє

СУМНА КРИВА ПОВЗЕ ВГОРУ

Протягом останньої семиденки на шляхах республіки трапилося 1187 дорожньо-транспортних пригод, під час яких 203 чоловіки загинуло і 1314 одержали поранення.

Як не прикро, але водії в багатьох випадках, незважаючи на велику інтенсивність транспортного потоку та ще й несприятливі погодні умови, свідомо ігнорують «дорожній кодекс». Зазначимо, що за минулі сім днів працівники Державтоінспекції виявили понад 109 тисяч грубих порушень правил дорожнього руху. Скажімо, нині в республіці триває операція «Автобус», тож водії пасажирського транспорту, здавалося б, як ніколи повинні бути зібраними та уважними. Але, на жаль, і ця категорія учасників руху дисциплінованістю минулого тижня не відзначалася, що й призвело в деяких випадках до дорожньо-транспортних пригод.

Наприклад, у Тернопільській області водій АТП-16127 Василь Олійник, виконуючи рейс за маршрутом Тернопіль — Монастириська, не вибрав безпечної швидкості на мокрій дорозі й, коли на одному з узвозів Олійник раптово загальмував, автобус занесло, а тоді він перекинувся. Унаслідок цього 6 чоловік одержали поранення.

Продовжує тривожити пияцтво за кермом. Минулого тижня Державтоінспекція затримала майже 6 тисяч водіїв, які керували транспортними засобами напідпитку. У 120 випадках «хмільні мандри» закінчилися трагічно, як це сталося, наприклад, у Київській області. На автошляху Київ — Харків водій Запорізького АТП «Дніпробуду» Сергій Олійник, який перебував за кермом у нетверезому стані, виїжджаючи КамАЗом на головну дорогу, не пропустив «Жигулі». Сталося зіткнення. Троє пасажирів легковика загинули, ще один одержав поранення.

Зазначимо, що минулого тижня з вини п'яних водіїв загинуло 23 чоловіки і 135 тяжко травмовано.



Фото Михайла САЧКА.

Телеграфним рядком з Луганська

СЛАВНИХ ПРАДІДІВ НАЩАДКИ

В обласній адміністрації відбулася зустріч старшин українського і донського козацтва. Сторони наголосили: ділити нам нічого, краще допомагатимемо одне одному відновлювати добрі традиції славних прадідів.

СТУДЕНТИ ПОДОРОЖЧАЛИ

Деякі господарства області офіційно відмовилися від допомоги студентів на збиранні овочів — годувати дорого.

МАЛО І ФОРМАЛЬНО

Перший в області мітинг на підтримку референдуму про розпуск Верховної Ради відбувся у Сєвєродонецьку. Захід був малочисельним і поверхово-формальним.

ПРИКРАСЯТЬ МІЛІЦІЮ

Національну символіку для нової форми української міліції почав випускати Стахановський завод по виробництву сувенірів республіканської ради «Динамо».

ЗНАДОБИЛИСЬ

У похоронному бюро міста Щастя віднині домовини оббивають червоною китайкою з прапорів колишнього Союзу. Матерії, мабуть, вистачить надовго.

Сергій СКИБА.

Контакти

НА ВСІХ І БІДА ОДНА

Італійське місто Сан-Мікеле двадцять років тому постраждало від землетрусу. Мабуть, через це його жителі дуже вразливо сприйняли кінострічку про Чорнобильську катастрофу, яку транслювало телебачення. Міська комуна одразу ж організувала комітет допомоги українським дітям, який очолили авторитетні громадяни разом з католицьким священиком.

Нещодавно з Італії повернулася чергова група дітей Київської, Житомирської, Чернігівської, Вінницької областей. Як повідомила заступник голови правління Херсонського обласного відділення дитячого фонду О. Матющенко, яка супроводжувала групу до провінції Авелліно, комуна не пошкодувала грошей для того, щоб юні посланці України поправили своє здоров'я, набралися сил і ознайомилися з Італією. До речі, в Сан-Мікеле вже відпочило понад 160 українських дітей.

Іван КАЛИНИЧЕНКО.

Херсон.

Селянський щоденник

ДОСВІДОМ «ПІОНЕРА»

Представник Президента України в Чернігівській області Валентин Мельничук зібрав спеціалістів сільського господарства області, голів районних державних адміністрацій на кукурудзяному полі колгоспу «Праця» Менського району, щоб показати, як попри посуху можна завдяки передовій технології виростити високий урожай.

Стольненські хлібороби вже третій рік співробітничають з відомою американською фірмою «Піонер», яка допомагає господарству насінням, гербіцидами, передовою технологією. Якщо у більшості колгоспів області кукурудза виросла невисока, не вродила, то у «Праці» на 700 гектарах збирають по 60—80 центнерів зерна на круг. Починає приживатися передова технологія і в районі. Завдяки їй менці планують додатково отримати 10 тисяч тонн зерна, що значно поповнить кормові запаси. Обласна адміністрація розраховує «піонеризувати» увесь кукурудзяний клин області.

Сергій ПАВЛЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Чернігівська область.

Посівна-92

ПОСУХА НА ЗАВАДІ

Настали строки початку сівби озимих на Запоріжжі, але вкрай несприятливі погодні умови стримують польові роботи. До першої неділі вересня практично не виходили в поле сівальні агрегати в Гуляйпільському районі.

— Готова техніка, готове насіння та люди, — розповідає головний агроном колгоспу імені Енгельса Микола Кравченко, — але в грунті немає вологи. Озимий клин у нас має бути великий — понад тисячу гектарів, і тому кожен день очікування ускладнює життя, адже восени, як відомо, у хліборобів найбільший обсяг робіт. Ще кілька діб повиглядаємо дощу, а якщо не піде, сіятимемо пшеницю на глибину 7—8 сантиметрів (норма — 5—6), хоча увесь верхній шар землі — сухий. Будемо ризикувати. Та й наша зона називається ризикованою для сільського господарства.

Олександр МИХАЙЛЮТА,
власний кореспондент «Голосу України».
Запорізька область.

Точка зору

МОВА ОДНА, ТА ЗРОЗУМІТИ НАС ВАЖКО

Хоч як це прикро визнавати, та на сьогодні немає жодних підстав для ейфорії з приводу стану економічних зв'язків України з вихідцями з нашої землі та їхніми нащадками. Велетенська гуманітарна допомога, що її подає нам діаспора, допомогою і залишається. За всієї щирої вдячності за це, слід визнати, що вона не може істотно вплинути на позитивні зрушення в українській економіці.

Якщо ж говорити про реальне співробітництво в широких масштабах, то передовсім впадає в око відсутність чіткої залежності структури, змісту і форм торговельно-економічних контактів України з діаспорою від складних проблем, що з ними зіштовхнулася молода держава після здобуття незалежності.

Процес тут відзначається спорадичністю і значною мірою неконтрольованістю. Його конкретні учасники керуються переважно власними, подекуди вочевидь споживацькими, підходами. Про скоординованість співробітництва на державному рівні й говорити не доводиться. Даються взнаки перебільшення можливостей українського зарубіжжя (популярна теза «діаспора нам допоможе» по суті відображає такий стан), ідеалізація його патріотичної ностальгії, звичка до зрівнялівки й розподілу, прищеплена нам у роки псевдосоціалізму, і вже зовсім ігнорується досвід, нагромаджений на цій ділянці міжнародним співтовариством. Він, зовсім, свідчить про повну безперспективність зв'язків країн зі своєю діаспорою, якщо остання розглядається тільки як «постійне джерело товару і фінансових дотацій».

Зворотний бік проблеми у тому, що референдум 1 грудня 1991 року і наступне міжнародне визнання України, викликавши зрозуміле захоплення в середовищі діаспори, поступово у багатьох її представників почали породжувати відчуття достатності їх внеску у справу незалежної української державності. З іншого боку, найактивніші з них, як-то відомі економісти Олег і Богдан Гаврилишини та Богдан Кравченко, в наших умовах наражалися на цілий ряд перешкод, абсолютно незрозумілих людям, вихованим в умовах ринкових демократій. Їхні щирі і вкрай потрібні Україні зусилля, націлені на те, щоб втілити в життя набуті на Заході знання, гальмуються наявною у нас системою, державними структурами, на чолі яких у багатьох випадках залишаються діячі старої номенклатури або ж їхні молодші послідовники, й, що особливо боляче визнавати,— непідготовленістю населення до адекватного сприйняття необхідності побудови саморегульованої економіки, котру неладні були б по три-чотири рази річно «перебудовувати» так звані слуги народу.

Не можна вважати відповідним вкрай складній соціально-економічній обстановці у нашій державі гуманітарний перекіс у донинішньому співробітництві України зі своєю діаспорою. Невиправдано вилучаються звідси спільні дослідницькі й ділові проекти в галузі економіки і технологій, точних наук та інженерії, фінансів і підприємництва, медицини і фармацевтики, видавничої справи і туризму...

Обов'язковою передумовою подолання цих хибних підходів, послаблення впливу об'єктивних і суб'єктивних факторів, якими гальмуються взаємовигідні відносини, має стати добре відлагоджена система взаємної інформації. Україна не має реалістичної картини економічного потенціалу діаспори, наші ділові кола практично необізнані щодо створених нею структур у сфері «етнобізнесу». І вже зовсім мало відомо про тих зарубіжних українців, котрі обіймають високі посади у міністерствах і банках, на підприємствах і в наукових установах країн свого поселення. Водночас українська діаспора не володіє комплексом знань про справжній стан економіки України. **На такій інформаційній базі сподіватися масштабних і тривких взаємовигідних проектів у галузі економіки та торгівлі не доводиться.**

Економічне співробітництво, можливо, і доцільно розвивати за такими основними напрямами, як благодійницька діяльність ділових кіл українського зарубіжжя, а в деяких випадках (як-то Чорнобиль) і широкого загалу українців за кордоном як найпростіша форма допомоги батьківській землі, прямі капіталовкладення представників діаспори, в тому числі й на рівні відповідних економічних структур, в економіку України. Важлива й безпосередня участь зарубіжних українців (за контрактом) в управлінні виробництвом в Україні, сприяння українській економіці в підготовці національних кадрів, зокрема, на базі тих навчальних закладів, керівниками (чи впливовими співробітниками) яких є особи українського походження, залучення їх до читання курсів з проблем ринкової економіки у вузах України. Величезне значення матиме створення спільних підприємств з участю бізнесменів-українців із країн поселення, залучення спеціалістів українського походження за кордоном до розробки проектів структурної перебудови економіки України, зокрема конверсії, встановлення ділових зв'язків між малими підприємствами і кооперативами в Україні й діаспорі, використання економічних можливостей та ділових зв'язків асоціацій українських підприємців і фінансистів за кордоном, а також тих українців у діаспорі, котрі обіймають високі посади у відповідних ділових чи фінансових структурах країн проживання, з метою виведення бізнесменів України безпосередньо на американські, канадські, німецькі та інші підприємства.

Державні органи України, її парламент мали б вдатися до ряду заходів, якими регламентувалось би і, передовсім, полегшувалося таке співробітництво. Першим кроком по шляху створення нормальної обстановки для розвитку економічних відносин із вихідцями з української землі та їхніми нащадками має стати внесення доповнення до Закону про громадянство, згідно з яким всі **представники діаспори, котрі матимуть бажання, без зволікань одержували б можливість стати і громадянами України.**

У зовнішньоекономічному законодавстві України необхідно передбачити статті, котрі її громадянам, які мешкають за кордоном, надавали б певні пільги або ж зрівнювали їх у правах з жителями Української держави.

Слід негайно розробити проект спеціальної державної позики України, щоб продавати її за ВКВ представникам української діаспори, використавши створений у такий спосіб фонд для стабілізації курсу гривні після її введення. Як свідчать підрахунки зарубіжних прихильників цієї ідеї — а їх чимало, — **таким чином можна було б зібрати від 6 до 7,5 мільярда доларів за умови, що кожна з 700—750 тисяч українських родин у західних країнах в середньому внесе для цього близько 10 тисяч доларів.**

На рівні Верховної Ради і Президента України необхідно дати тверді гарантії того, що будь-яка допомога з боку українського зарубіжжя використовуватиметься за адресою, згідно зі спільно прийнятими рішеннями, для чого буде встановлено двосторонній, вкрай жорсткий контроль.

У посольствах України в усіх державах з українськими поселеннями передбачити посаду «зв'язкового» з діаспорою, якому б надавалося право самостійно приймати рішення.

Передбачити високий рівень представництва з боку України під час підписання великих економічно-торговельних угод з діаспорою, звернувши особливу увагу на тих її представників, які займають солідні посади в місцевому бізнесі.

На рівні держави треба вийти з ідеєю заснування спільних з науковцями діаспори дослідницьких (конструкторських) груп і їх фінансування для реалізації проектів прикладного характеру у сфері промислових і аграрних технологій, ноу-хау, інженерії тощо.

Врешті-решт розробити державну (або ж ініційовану впливовими і авторитетними в колах діаспори громадськими організаціями України, приміром Рухом) програму створення спільних «українсько-українських» підприємств.

Найістотнішу роль тут могло б відіграти входження до такого роду проектів об'єднань зарубіжних українських бізнесменів, спеціальних фондів та експортно-імпортних фірм, зацікавлених у співробітництві з Україною.

Значним резервом для розвитку зовнішньоекономічн[illegible] зв'язків України слід вва[illegible]ти також добре розгалужен[illegible] мережу українських кооперативів посередницького та фінансово-кредитного характеру, котрі існують практично у всіх державах поселення українців на Заході. Особливо підкреслити популярність українських банків систем «Певність», «Самопоміч», «Тризуб», кредитних спілок «Будучність», «Нова громада», «Карпатія», а також численних фінансово-кредитних об'єднань, які діють при парафіях церков українських.

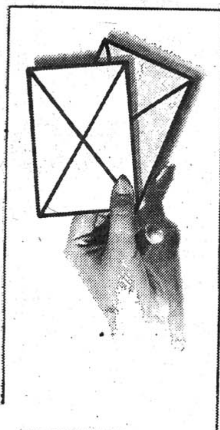
Сприяти Україні могли б і високопоставлені фінансисти українського походження, [illegible] працюють у місцевих ст[illegible]ктурах відповідного гатунку. На жаль, фірми й відомства нашої держави не виправдано ігнорують зв'язк[illegible] з торговельними об'єднаннями, що створені зарубіжними українцями.

З урахуванням потреб економіки України, особливо пов'язаних з її структурною перебудовою і технологічним оновленням, доцільно було б налагодити стійкі зв'язки з інженерно-технічними фірмами або окремими фахівцями українського походження, які працюють у цих галузях. Найвагоміший внесок у справу допомоги Україні на цій ниві могло б зробити Товариство українських інженерів Америки.

Розширенню можливосте[illegible] зарубіжних поїздок громадян[illegible] України, їх міжнародних контактів, налагодженню масштабних програм відпочинку й оздоровлення українських дітей здатні послужити потенційні контакти відповідних відомств та установ України із службами опіки і працевлаштування, туристичними агентствами, відпочинковими базами і таборами, які належать представникам діаспори. Значний резерв лежить на лінії персональних зв'язків та контактів між лікарями, аптеками, навчальними інституціями, поліклініками тощо.

Недооцінювати можливості української діаспори на ниві сприяння державотворчим процесам в Україні не варто. Тут передовсім доцільно виходити із зацікавленості зарубіжних громадян українського походження у збереженні стабільності у нашій державі, що, і це вони добре розуміють, значною мірою обумовлюється виходом із глибокої економічної кризи, в якій опинилася Україна.

Євген КАМІНСЬКИЙ,
кандидат історичних наук.
Київ.



Думка читача

Обговорюємо проект Закону України «Про охорону праці»

ОХОРОНЦІ ПРАЦІ ПОТРЕБУЮТЬ ЗАХИСТУ

7 липня цього року в нашій газеті (№ 126) було надруковано проект Закону України «Про охорону праці». Деякі з наших дописувачів звернулися до редакції з пропозиціями щодо вдосконалення окремих положень цього законопроекту. Сьогодні ми друкуємо міркування одного з них — інженера II категорії з охорони праці та техніки безпеки автобази «Інтурист» міста Києва А. АЗАРНОВА.

* * *

Насамперед потребує уточнення назва. На мою думку, Закон необхідно назвати «Про охорону та безпеку праці».

Далі, у ст. 23 третій абзац після слів «виробничо-технічних служб» пропоную доповнити словами: «...фахівці служби охорони праці не можуть бути залучені до виконання робіт, що не належать до їхніх службових обов'язків».

Потребує закріплення і положення про те, що у випадках, коли чисельність працівників сягає 500 чоловік і більше, на підприємствах, в організаціях та установах мають бути створені служби охорони праці та призначені їх керівники. Ці служби безпосередньо підлягатимуть власнику або уповноваженому ним органу.

З метою досягнення найбільшої ефективності діяльності служб охорони праці їх працівникам має бути надано право накладати в адміністративному порядку і в передбачених законодавством розмірах штрафи на службових осіб та інших працівників підприємств (установ, організацій) за порушення норм охорони праці й техніки безпеки.

У цьому Законі також слід визначити мінімальні розміри одноразової допомоги в разі смерті або каліцтва працівника.

Крім того, важливо конкретизувати положення про розробку, додержання нормативних актів з охорони праці та строки їх перегляду, про матеріальну відповідальність підприємств, установ, організацій за шкоду, заподіяну працівникам, які постраждали на виробництві, а також про підготовку фахівців з охорони праці.

За листом читача

Правда в колгоспі «Правда»

У колгоспі «Правда» про недавній конфлікт Катерини Федорівни Лизогуб з керівництвом господарства люди говорити побоюються.

— Тут скажи щось не те, так і хліба не дадуть, — сказав мені вибачливо-чесно механізатор П. Дроботун і відмовився від подальшої розмови. Його, зрештою, можна зрозуміти. Правдою сім'ю не нагодуєш... Добре, що у К. Лизогуб її нема. А так що робити? Адже втручалися в її справу високі інстанції, та крайньою виявилася позивачка: тепер вона сидить вдома, безробітна.

Хвору на серце Катерину Федорівну, бухгалтера з матеріальних цінностей, на її біду, спочатку обрали членом правління, а торік і головою ревізійної комісії колгоспу.

— Я людей просила: «Ну не обирайте мене. Я сердечниця», — розповідає. — А вони своєї, бо знають: Лизогуб нікого не боїться. Ні за партійців, ні за будь-якого керівництва. Завжди в народних контролерах була. Ні. Не послухали. На моє щастя.

— І тут почалося, — продовжує. — Я все ж бачу: колгоспне добро розтринькується направо й наліво. Крадуть комбікорм. М'ясо йде не знати куди, а на трактористів списують. Теля зарізали, а оприбуткували як 350 курей. А мене ж не для мовчання люди обирали.

Через три місяці голова колгоспу Ю. Андрієць, обурений її контрольною діяльністю і тим, що вона відмовилася видати 16 тисяч карбованців задатку незнайомим, які пообіцяли звести в господарстві плівковий завод, у грубій формі вигнав жінку з роботи: «З сьогоднішнього дня ти у нас не працюєш».

Щоправда, згодом довелося йому і сплачувати чималу суму за вимушені прогули голови ревізійної комісії, і вибачатися на загальних зборах колгоспників за грубість і заподіяну кривду Катерині Федорівні.

Селянам сподобалося його зізнання:

— До Катерини Федорівни як до людини і працівника претензій не було. І немає. Дійсно, винен у тому конфлікті, що між нами стався.

Отже, колгоспна демократія перемогла? Суперечності розв'язані мирно?

— Та, на жаль, якби хоч щось змінилося на краще у нашому колгоспі після тих зборів, — говорить К. Лизогуб. Все залишилося по-старому. Міськрайонна газета «Ніжинський вісник» надрукувала її лист — хвилюючу сповідь небайдужої людини. «Оглянувши наші діла, — пише вона, — іноді хочеться закричати: «Люди добрі, до чого ми дохазяйнувалися!» Не вистачає, кажуть, робочих рук. Правильно. Але порівняно з іншими господарствами у нас більший і тракторний, і автомобільний парки. Та все пішло догори ногами. Немає єдності, трудової дисципліни, панує безлад».

— Вона чесна, це так, — каже завідуючий майстернею А. Солдатенко. — Але ж без «бартеру» яку запчастину привезеш у колгосп? А м'ясо відвіз, «помастив» — і все є. Якби вона це розуміла і не переживала...

— Я купив старенький УАЗ на одному підприємстві, — ділиться враженнями голова колгоспу Ю. Андрієць.—Правління колгоспу ухвалило рішення продати його мені. Так ні ж, вона проти: чому не комусь, а саме голові? Хіба я не маю права? Чи не заслужив за роботу? Он за ті 16 тисяч горою стояла. А зробили завод — так 320 тисяч карбованців отримали за плівку. Чия ж з нас правда більша?

Нерви жінки не витримали, і вона здалася: подала заяву на звільнення. Весною лежала з приступом серця, і загальні збори зрештою задовольнили її прохання. Лише після звернення до районної прокуратури їй знайшли посаду диспетчера в автопарку, де вона змогла працювати за станом здоров'я. Так завершилась наївна спроба жити у «Правді» по совісті.

...Я приїхав у Безуглівку до Катерини Федорівни за її листом, та, чесно кажучи, не знаю, чим можна допомогти скривдженій і тим людям, які називають себе покірними колгоспними кріпаками. Замінити голову? А чи буде новий кращий? Попросити прокурора, щоб навів порядок на виробничих дільницях? Проте хіба він за усім встежить? Хіба поверне у село чесність, порядність?

Співчуваю безуглівцям. Мільярдні дотації уряду пішли на виробництво, закупівлю техніки і майже обминули людей. Молодий механізатор І. Галата заробляє трохи більше тисячі на місяць.

— Орю, — каже. — Норму виконав, та й по всьому, повертаюся додому. Бо ж кому доведеш, що зорав більше? Хто за додаткові гектари заплатить?

— А за колгосп чого тримаєтесь, коли вам це не вигідно? — запитую інших.

— А куди подітися? — відповідає слюсар Олександр Бугайов. — Злидні нас і тримають. Тут максимум 1500 заробиш. Хіба ж на ці гроші техніку купиш, щоб стати фермером? А що я без неї?

Замкнене коло колгоспно-кріпосної системи? Хто за неї чіпляється, як за останній бастіон? Це, виявляється, не таємниця для мешканця Безуглівки М. Гавреля:

— Колгосп наш «годує» багатьох. Хто більше влади має, той більше й тягне. Чесному тут важко. То зайва людина. Я назвав би наш колгосп «Брехня». Та хто мене послухає? А це було б по-справедливому.

Сергій ПАВЛЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Ніжинський район
Чернігівської області.

Юридична консультація

Якщо працівник навчається заочно в технікумі, то чи можуть його звільнити за скороченням штату?

Е. Бабенко.
Лубни.

Такого працівника можуть звільнити за скороченням штату, але є певні обмеження, встановлені статтею 42 Кодексу законів про працю України, а саме: в разі скорочення він користується переважним правом на залишення на роботі перед іншими працівниками, що мають рівну з ним продуктивність праці і кваліфікацію.

* * *

Так сталося, що кілька років тому моя мати розлучилася з батьком. Під час спільного життя вони разом побудували будинок, придбали інше майно, але під час розлучення його розділ належним чином не оформили. Батько одружився вдруге і через п'ять років помер, не залишивши письмового заповіту. Чи має тепер моя матір якісь права на це майно?

В. Котляр,
Сміла Черкаської обл.

У цьому випадку насамперед необхідно виходити з вимог статей 22, 28, 29 Кодексу про шлюб та сім'ю, статей 529, 531, 535 та деяких інших Цивільного кодексу, пункту 4 Постанови пленуму Верховного Суду України від 4 жовтня 1991 року. Майно, і будинок включно, придбане подружжям під час шлюбу, складають їхню спільну сумісну власність і належать їм, за загальним правилом, у рівних частках і після розлучення. Наступний шлюб когось з таких співвласників сам по собі не змінює їхніх часток і не утворює права власності на це майно для інших осіб. Таким чином, після смерті одного з колишнього подружжя спадщина відкривається тільки на ту частку майна, яка належала особисто померлому. Друга ж половина належить іншому з колишнього подружжя і до складу спадщини не входить. Отже, той, хто лишається, може мати певні права на це майно незалежно від наявності заповіту або спадкоємців за законом. Можливі спори з цього приводу вирішуються у судовому порядку.

На практиці іноді виникають деякі складнощі із застосуванням трирічного строку позовної давності до таких спорів, особливо тоді, коли розділ спільного шлюбного майна не був належним чином оформлений під час розлучення. За загальним правилом, встановленим статтею 76 Цивільного кодексу України, перебіг строку позовної давності в цьому випадку починається не з моменту розірвання шлюбу, а з дня, коли зацікавлена особа дізналася або повинна була дізнатися про порушення своїх прав на спільне майно.

* * *

Як може захистити свої права громадянин, якого без його згоди включили в ордер на одержання нового жилого приміщення? Чи зберігається за ним у цьому випадку право на проживання за попередньою адресою?

О. Слободенюк.
Кривий Ріг.

В ордер на одержання жилого приміщення включаються, як правило, особи, що перебували на квартирному обліку на підставі власної письмової заяви. Це, зокрема, передбачено пунктом 18 Правил обліку громадян, що потребують поліпшення житлових умов та надання їм жилих приміщень. А для поселення в нову квартиру необхідно, крім цього, пред'явити також паспорт з позначкою про виписку з попереднього місця проживання та письмову згоду на звільнення житла, яке займали раніше (пункти 64 та 72 названих Правил). Зрозуміло, що, оформлюючи виписку, відповідні службові особи повинні перевірити, чи дійсно на це є згода громадянина, якого виписують. Якщо ж громадянин вважає, що порядок видачі ордеру чимось порушено, він може звернутися безпосередньо до суду з відповідним позовом про визнання ордеру недійсним. У разі задоволення судом такого позову, надана квартира може бути вилучена, а громадянин поновить своє право на проживання за попередньою адресою.

Сергій ТЕНЯКОВ,
юрист.

Небезпечна хвороба молоді

Не певен, що наші парламентарії бувають на базарах та базарчиках, які стихійно виникають по містах. Можливо, прочитавши мого листа в «Голосі України», вони звернуть увагу на порушені в ньому проблеми.

Досить балакати про ринок. Слід подивитися, який «ринок» утворився в нашій незалежній країні. Одне, коли людина продає власноруч виготовлене або вирощене. І зовсім інше, коли перепродують придбане у торговельній мережі. Це не бізнес, як полюбляють нині казати, це — звичайнісінька спекуляція. І найбільше вражає в цій ситуації те, що займаються цим парубки та дівчата. Гроші, гроші, гроші... Лише вони цікавлять молодих «бізнесменів». А хто вирощуватиме й пектиме для них хліб? Яку державу ми збудуємо, коли молодь не має бажання працювати? «Старі» кадри навряд чи зможуть багато збудувати без істотної підтримки молодих. І про це слід дбати вже нині, бити на сполох, що нашу молодь уражає небезпечна хвороба.

Григорій АВРАМЕНКО,
ветеран праці.
Біла Церква
Київської області.

Будуємо правову державу

...А ЦЬКУВАННЯ ТРИВАЄ

«Голос України» вже писав, як колектив Рівненського державного виробничого комерційного підприємства «Будресурси» задумав перейти на оренду і що з тієї затії вийшло. Кепсько вийшло. І для колективу кепсько, і для виконуючого обов'язки його керівника Бориса Івановича Краснова. Фірма «Рівнебуд», побоюючись залишитися без «війська», стала їм на шляху непереборною стіною. І Фонд державного майна повівся вельми підступно: 10 березня цього року уклав з «Будресурсами» договір на оренду, а 3 квітня повідомив, що «договір оренди... вважає не укладеним і просить виконком Рівненської міської Ради народних депутатів не реєструвати статут цього підприємства». Виконком, як то кажуть, довго вмовляти не довелося. А керівництво «Рівнебуду» в особі керуючого фірмою Дмитра Павловича Піндюріна, відчувши власну міць і повну підтримку згори і знизу, звільнило Краснова з роботи. Ось що з оренди вийшло...

Чотири місяці Борис Іванович Краснов у пошуках правди. Шукав її у представника Президента, у самого Президента, колектив писав листа до народного суду. А в той же час криміналу шукали у нього самого. Та не знайшли, бо його не було. Про що прокуратура вельми зацікавленим повідомила офіційно.

І настав судний день. Варто було побувати на тому судовому засіданні — їй-право! Суд у складі головуючого Л. Березовської і П. Денисюка та Р. Баглика чітко й доказово викрив усі фальсифікації та підробки, що мали місце в «діяльності» керівництва «Рівнебуду». Жалюгідний вигляд мали представники фірми — заступник керуючого В. Стрижеус і бухгалтер-ревізор Я. Редько, коли головуюча поставила їм запитання:

— Яким конкретно законом ви керувалися, звільняючи Краснова з роботи? Ми ж будуємо правову державу...

Відповіддю було спочатку мовчання, а потім невиразне бурмотіння на зразок: «А він відпускав «на бік» дефіцитні будматеріали...» Про дефіцитні матеріали ми поговоримо нижче, а зараз скажемо кілька слів про дефіцитні людські якості, такі, приміром, як совість, порядність, чесність навіть у дрібницях. Великим дефіцитом стали ці моральні категорії. Не дивно, що керівництво «Рівнебуду», розправляючись з людиною, і не подумало про існування законів — хто ще в недалекому минулому на ті закони зважав? Правий був той, хто мав більше прав. На жаль, ще й досі подекуди побутує така думка.

Бориса Івановича Краснова судом на роботі поновлено. Визначено суму, яку йому має сплатити «Рівнебуд» за вимушений прогул, відшкодовані судові витрати, з фірми стягнено відповідну суму держмита. Все? Можна ставити крапку?

Ставити крапку, на наш погляд, рано. З огляду на такі, наприклад, факти. «Борці» за збереження державного майна в «Рівнебуду» звільнили Краснова за те, що відпустив деякі будматеріали спільному україно-чехословацькому підприємству «Борі». А за ті чотири місяці, коли Борис Іванович шукав правди, вони «відпустили» — не якомусь державному підприємству, а всіляким ділкам і собі особисто — будівельні матеріали на сотні й сотні тисяч карбованців. За вельми поміркованою ціною колишній керуючий фірмою (нині звільнений за зловживання) Д. Піндюрін «виписав» собі аж на 65 тисяч карбованців різних дефіцитів — 260 метрів труб, 200 листів шиферу, 15 кубічних метрів лісу, дві ванни і два, пардон, унітази... Не відстали від керівника і заступники — В. Войтко, С. Слива, ті ж захисники честі фірми у суді В. Стрижеус та А. Редько. Якими ж циніками треба бути, щоб пхатися до суду, мало не рвати там на грудях сорочку «в борьбе за это» і водночас самому розтягувати державне добро!

...Повернувшись до кабінету, сидить Борис Іванович Краснов і думу думає. На розрахунковому рахунку «Будресурсів» — 36 тисяч карбованців (а лише на зарплату потрібно півтора мільйона). Зима не за горами, на будови області потрібно десь вісім вагонів скла. Його немає. Є багато чого іншого — лісу, труб, металопрокату, паркетної дошки — більш як на 100 мільйонів карбованців, дещо вже псуватися починає, але — зась. Без дозволу фірми «Рівнебуд» ні продати, ні обміняти «ніззя». От коли вони зателефонують і скажуть: «Там зайдут... Быстренько организуйте...», — тоді можна — по дві ванни на одну віллу і по два, пардон, отих самих, щоб персонально для себе і для жінки. А так, як господареві ситуація підказує, — «ніззя». І свої, рівнебудівські, виробничі підрозділи матеріалів не беруть — одному задорого, іншому не потрібно, він їх знаходить у роботодавача. Отже, опинилася фірма «Рівнебуд» у становищі собаки на сіні: і сам не гам, й другому не дам...

Зате не припиняє керівництво фірми цькувати Б. Краснова, погрожує подальшими судами. Замість того, щоб, відкинувши амбіції, тверезо зважити на реалії життя і самим запрацювати по-новому, й іншим дати волю.

Сергій МЕЛЬНИЧУК,
власний кореспондент
«Голосу України».

Рівне.

БЕЗПЕКА ДЕРЖАВИ

Концепція національної безпеки у світі постійно змінюється. Тільки перше уявлення, яке випало на кінець другої світової війни, відзначалося достатньою простотою — там було закладено в основному протиставлення зовнішньому ворогові. Складовою національної безпеки стала сьогодні й міжнародна економіка, американці добре відчули це після нафтового ембарго сімдесятих, коли країни ОПЕК внаслідок арабо-ізраїльської війни виступили проти країн НАТО. У ширшому плані до національної безпеки іноді включають ресурси, екологічні та демографічні питання.

Визначати свої пріоритети Україні доведеться самій. Як нам здається, національна безпека України має включати швидше чинники внутрішньої стабілізації, а не зовнішньої. Основною має стати небезпека внутрішнього джерела нестабільності, а не зовнішньої агресії. Якщо армійські проблеми залишити військовим, тоді на перше місце стануть такі чинники нестабільності в рамках України: політичні, економічні, національні, кримінальні, екологічні. З усіх цих напрямів має бути сформовано групи експертів, які змогли б спланувати можливі кризові точки нашого розвитку й запропонувати альтернативні шляхи їх розв'язання. Причому вони можуть бути достатньо нетрадиційними. Так, наприклад, у щотижневику «Пост-поступ» (1992, № 27) американський політолог Роман Шпорлюк **виступив проти процесу українізації, який так активно проводиться нашою культурною елітою, вважаючи, що сьогодні фактом є двомовність України й натискання в цьому напрямі призведе лише до втрати Україною незалежності.** До речі, щось близьке, але зовсім з інших позицій, як нагадала нам газета «Рада» (31 липня 1992 р.), було висловлено В'ячеславом Липинським: «Незважаючи на спільне візантійське походження культур обох цих народів, різниці між ними в дальшому розвитку зарисувались дуже великі. Але вони не мають характеру непримиримості, який би дозволив вжити їх, як думає наша демократія, в цілях політичних: на будову держави».

У нас відсутній ще один не менш важливий чинник стабільності — єдина ідея, ідеологія, що об'єднує. Українізація в аспекті мовному розшаровує населення, а не об'єднує його. А нам потрібен об'єднувач. Той же львівський «Пост-поступ» навіть увів рубрику «Український міф», намагаючись знайти цю підвалину спільного дому. Наприкінці століття київська «Громада» (Драгоманов, Грушевський та ін.) намагалися знайти основи цієї української національно-демократичної ідеології. Ось де лежить більш основоположна ідея стабільності та об'єднання. І чи не того, що її не було знайдено, українська державність виникає лише сьогодні? І зараз ми досить часто зіштовхуємося з процесами, котрі ведуть до **роз'єднання, а не об'єднання. Такими болючими точками стали Крим, русинська проблема в Закарпатті. Тобто до списку внутрішніх складових національної безпеки ми повинні внести й ідеологічну. Можливо, це буде лише у нас, інші країни типу США вже виробили своє позитивне світосприйняття й почуваються добре в цьому плані.** В Україні відсутня такого роду ідеологічна стабільність, а вона потрібна. Її конче треба навіть на суто побутовому рівні, адже песимістичні настрої в нашому суспільстві різко зросли («нічого не змінюється», «нічого не вийде», «нічого не буде» — ось типові висловлювання). Вони стали типовими саме тому, що стара ідеологія зникла, а нова не з'явилася. Альберт Швейцер, великий мислитель-гуманіст, вважав, що західна філософія оптимістична, що вона постійно бореться з песимізмом, перемагаючи його. Тобто навіть за позитивніших умов потрібна оптимістична ідеологія, яка допомагала б вижити й окремій людині та згуртувала б суспільство. А деякі варіанти запропонованих сьогодні ідеологій лише роз'єднують наше суспільство, створюючи в ньому потенційні конфліктні ситуації. Це цілком серйозна проблема, яку недооцінюють сьогодні й держава, й наші гуманітарії. Жак Люк Ваньє, президент асоціації «Молоді європейці за безпеку», каже про Україну: «Держава може мати армію, поліцію, здійснювати всепроникливий політичний контроль, але якщо в ній не буде цементу духу, ідеї, то це — ненадійне, слабке утворення» («Заповіт», 14 листопада 1991 року).

Зовнішня загроза лише потенційна, внутрішня нестабільність цілком реальна (до речі, пропонують відійти від примату зовнішньої небезпеки автори опублікованої в «Голосі України» 24 жовтня 1991 року статті «Національна безпека для нової державності» В. Дорошкевич та С. Шергін). Однак залишається ще одне можливе зовнішнє джерело конфлікту. Якщо супердержави не прагнуть до конфліктів (Р. Макнамара навіть говорив, що ядерний противник повинен почуватися добре, оскільки у загнаному стані він може піти на непередбачені дії), то на перше місце виходять так звані «конфлікти малої інтенсивності», які відбуваються між іншими країнами. Приклад — Югославія. Кожне зведення новин сьогодні починається з цієї країни. У нашому випадку це — Придністров'я, де українці вимагають за[...]сту, і ми не можемо ць[...] уникнути. Такі локальні конфлікти виявилися неминучими за умов нестабільності, що характерна для всіх країн колишнього Союзу.

І остання складова безпеки — інформаційна. Раніше ми її взагалі не помічали. А сьогодні напруженість виникає як з точки зору висвітлення наших подій з Останкіно, так і з позиції присутності (а точніше, відсутності) України у новинах міжнародних ЗМІ. Реально позиція України у світі невідома. Шведи, наприклад, скаржилися нам, що в період [...]флікту у зв'язку з Чорноморським флотом у них була представлена лише точк[...] зору Росії. Інформаційн[...] складова національної безпеки постійно зростатиме. Уже сьогодні треба думати про захисні заходи проти американізації наших теле- та кіноекранів, наприклад. З іншого боку, ми опинилися повністю відрізаними від світових інформаційних потоків. І насамперед — наукових. Україна сьогодні — республіка без іноземної книги, без зарубіжного наукового журналу. Усі велосипеди будуть винайдені вдруге. Навряд чи такий шлях може бути визнаний за оптимальний.

Робота в галузі національної безпеки передбачає м[...]ний різноманітний аналітичний апарат, який має включати моніторинг та аналіз висловлювань світових лідерів. Американці мають кілька таких наукових програм, прагнучи вийти внаслідок цього на автоматичний аналіз текстів з національної безпеки. Такого роду підхід дає змогу прогнозувати майбутні зміни у відносинах між країнами. Шукати й знаходити ті чи інші аргументи в міждержавних суперечках. Без наукових, системних основ не почне працювати жодна концепція національної безпеки України.

Георгій ПОЧЕПЦОВ,
професор, доктор філологічних наук.

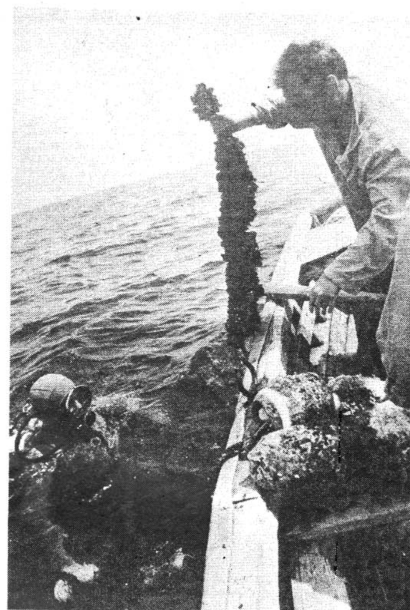
З пошти

НАШ ПРАПОР – ЩЕ НЕ ГОРДІСТЬ

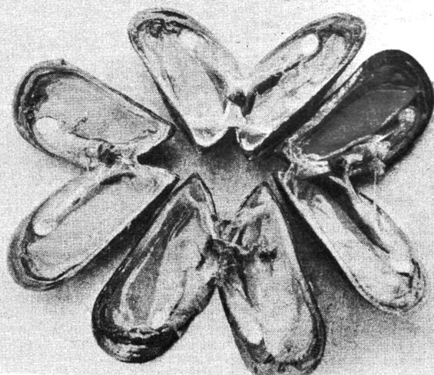
Добре, що ми повертаємося до своєї багатовікової історії. Потрібно знати, чий ти син, яких батьків. Але чомусь знаходяться завжди майстри зводити нанівець надбання десятків поколінь. Поясню дещо. Пригадайте, як раділи люди, коли над будинком Верховної Ради замайорів національний синьо-жовтий прапор. Раділи, бо повернулася національна святиня. Пройшов деякий час і... сором дивитися на ті, даруйте, ганчірки, які висять подекуди біля міських та селищних Рад. Я вбачаю в цьому дві причини. Перша — байдужість місцевих органів влади до того, який державний прапор висить у них на щоглі. Друга — навмисне компрометування національної символіки, ідеї незалежності України. Карати потрібно всіх тих, хто підриває ідею національної незалежності.

Анатолій МАРУСЕНКО.
смт Козелець
Чернігівської області.





І ВСЕ Ж ТАКИ ВОНА Є!



Оце вона і є — мідія. Колись консерви з цього молюску, як і краби, і чорна ікра, лежали на прилавку. Протримались вони у вільному продажу трохи більше, ніж інші дефіцити. А коли наші люди зрозуміли, що у французів губа не з лобуцька і вони недаремно ковтають живих молюсків, то й почалося...

От тоді і вирішили збудувати поблизу Очакова мідійно-устричний комбінат, щоб вирощувати у тихій, теплій морській воді молюсків. Комбінат, звичайно, дослідний, бо справа для колишнього Союзу це була нова. І спочатку мідія, вирощена за особливою технологією, закопчена потім на рибоконсервному комбінаті маленького причорноморського міста, навіть лежала у рибних магазинах великих міст. А коли мудреці з ЦК зрозуміли, що то за делікатес, мідія перебралася під прилавки, а згодом й зовсім зайняла кругову оборону в буфетах ЦК. Кажуть, що за номенклатурним ранжиром такий делікатес видавався колись завідуючим ЦК і ОК партії. Може, це й неправда. Може, зникала мідія, як і чорна ікра, і дарницький балик, і звичайна банка чорноморських бичків у невідомих засіках батьківщини, до яких мають доступ обмежені прошарки нашого суспільства.

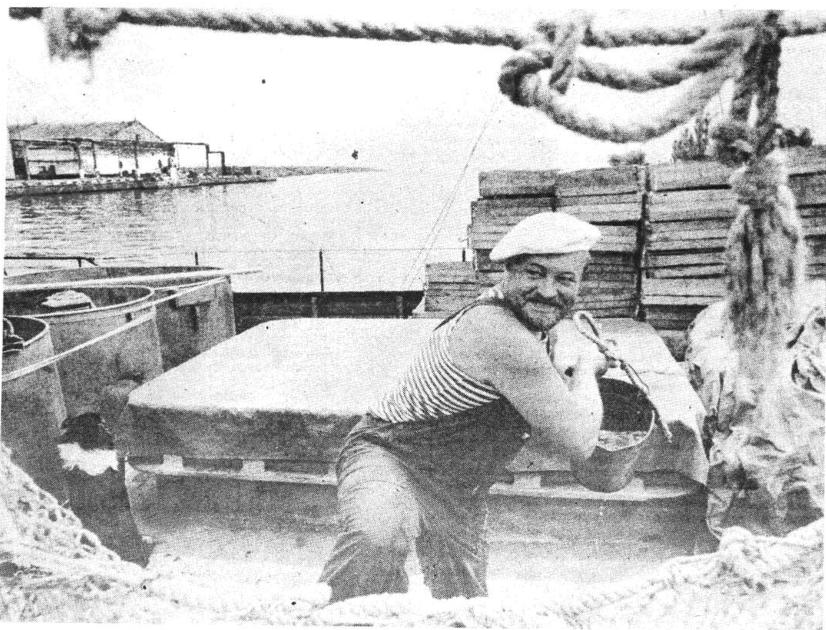
І все ж таки вона є! Є — дефіцитна продукція, про яку не знає вже нове покоління. Бо й досі Очаківський мідійно-устричний дослідний рибоконсервний комбінат не зупинився, а люди у важких умовах вирощують молюсків, ловлять бичків і навіть осетрів у Дніпровсько-Бузькому лимані. І вивозять за прохідну комбінату й навіть за межі Очакова і Миколаївської області забуті нами рибні консерви. А потім? Знову в засіки, про місцезнаходження яких не знає навіть ЦРУ?

Шкода, бо виявляється, що мідії дуже корисно їсти всім, хто постраждав від «мирного» атома, якого в Україні вже вдосталь. І може, згодом, коли наша економіка стане на рейки цивілізованого підприємництва, з нашого лексикону зникне слово «дефіцит», всі делікатеси із засік батьківщини переберуться на прилавки магазинів.

Бо все ж таки вона є, смачна, але дефіцитна продукція!

Фото Олександра КРЕМКА.





Експрес-інформація

ГУРТУЮТЬСЯ ПАРЛАМЕНТИ

Перше пленарне засідання Міжпарламентської асамблеї держав СНД відкрилося учора у столиці Киргизстану Бішкеку. Його учасники обговорять проблеми взаємодії своїх парламентів у розвитку міждержавних відносин країн співдружності, основні напрямки зближення національних законодавств у сфері економіки. Планують також прийняти звернення до Європарламенту Ради Європи та інших міжпарламентських організацій з пропозицією про співробітництво.

НА ДУМКУ ЕКСПЕРТІВ

Конференція ООН з торгівлі й розвитку (ЮНКТАД) висловила стриманий оптимізм щодо економічного прогресу в країнах Центральної та Східної Європи. Про це, зокрема, йшлося у щорічній доповіді ЮНКТАД, опублікованій у Женеві. Експерти Конференції припускають, що структурні реформи та кращі можливості капіталовкладень спричинять зростання економічної активності у Польщі й Угорщині, а до середини 90-х років, й у Чехо-Словаччині. Через зволікання реформ у Болгарії та Румунії очікується, що тамтешній процес економічного оздоровлення потребуватиме дещо більше часу. ЮНКТАД також вважає, що перед республіками колишнього СРСР постануть проблеми з вивільненням цін, подоланням бюджетного дефіциту, введенням національних валют, банківськими реформами та приватизацією. Найбільше труднощів, вказується в доповіді, матимуть ті з них, хто значною мірою залежить від зовнішньої торгівлі та торговельного дефіциту. Це, зокрема, можуть бути держави Прибалтики, Молдова і Білорусь.

У ПОШУКАХ ВИХОДУ ДО МОРЯ

«Якщо призначені на жовтень вибори до парламенту не відбудуться, то нас чекає або повний хаос, або загибель, а, можливо, воєнна диктатура». Про це заявив Шеварднадзе на спільному засіданні керівництва Держради Грузії і представників органів правопорядку, служби безпеки і Міністерства оборони республіки.

Тим часом члени президії цього керівного органу Сігуа і Кітовані вилетіли до Москви для зустрічі з лідерами Російської Федерації з питань врегулювання ситуації в Абхазії. Незважаючи на угоду про припинення вогню і розведення ворожих сторін, обстановка в цьому регіоні не покращилася. Домовленості порушують у першу чергу представники Конфедерації горських народів Кавказу. Надходять повідомлення про численні факти свавілля, які чинять особи чеченської національності. При цьому вони заявляють, що Чечні негайно потрібен вихід до Чорного моря.

ДЕ ВАШІ БІОЛОГІЧНІ АРСЕНАЛИ!

Британські й американські експерти інспектуватимуть об'єкти, пов'язані з розробкою і виробництвом біологічної зброї в Росії. Домовленість про це підписали представники США, Великобританії і Росії. Такий крок допоможе Заходові переконатися, що Росія припинила виробництво біологічної зброї, вважає офіційний Вашингтон.

Як стало відомо, Росія, порушуючи міжнародну конвенцію від 1972 року, яка забороняє виробництво біологічної зброї, провадила широку програму з її розробки. Здійсненню цієї програми поклав край указ Президента Єльцина у травні цього року, заявив заступник глави МЗС Російської Федерації Берденіков.

СПРАВА КПРС ЩЕ ЖИВА

Конституційний суд Росії продовжив після півторамісячної перерви розгляд «справи про укази Президента й КПРС». Раніше суд заслухав представників усіх сторін з клопотання про неконституційність цих рішень, які заборонили діяльність КПРС і РКП, та зустрічного позову про неконституційність самої партії. Тепер передбачається ознайомитися з оцінками експертів, запрошених сторонами й судом.

САНКЦІЇ ПОСИЛЮЮТЬСЯ

Збільшити контингент миротворчих сил у Боснії і Герцеговині на шість тисяч осіб і надати йому можливість застосовувати зброю в разі потреби — таку резолюцію прийняла Рада Безпеки ООН. Завдання миротворчих сил полягатиме в ескортуванні автоколон з вантажами гуманітарної допомоги, а також у захисті мусульман і хорватів, звільнених із сербських концтаборів. Згідно з резолюцією, особовий склад нового контингенту формуватимуть з військовослужбовців Канади та низки західноєвропейських країн. США забезпечуватимуть підтримку тільки з моря та повітря. Миротворчі операції будуть фінансовані урядами країн-учасниць, а не ООН. Раді Безпеки не вдалося прийняти резолюцію щодо оголошення боснійського повітряного простору забороненою зоною для сербських ВПС.

За повідомленнями наших власних кореспондентів та зарубіжних інформагентств.

«ГОЛОС» ДЛЯ «ГОЛОСУ»

Наш співрозмовник — голова українського відділу радіо «Голос Америки» Володимир БІЛЯЄВ



— Ваша радіостанція відзначає цього року свій золотий ювілей. Коли саме і якою мовою вийшла в ефір його найперша передача?

— 24 лютого 1942 року німецькою мовою. На цей час США знаходились у стані війни з Німеччиною, тож мета була «відкрити очі» людям у тій країні, розповісти їм правду про те, що діється у світі та в Америці. Після закінчення другої світової війни було вирішено продовжувати роботу радіо. Починалася «холодна війна» і люди в країнах тоталітарного режиму були позбавлені правдивої інформації. 1947 року вийшла перша передача російською мовою. А з 1949-го почав працювати український відділ. Спочатку в ньому було всього декілька журналістів, і вони готували коротеньку 15-хвилинну програму. Зараз наш штат нараховує 24 особи, і ми готуємо щоденну тригодинну програму.

— Чи вільна преса України зараз не відбирає ваш хліб? Чи не скасують український відділ «Голосу» через, так би мовити, відсутність потреби, — адже про все можна прочитати в українських газетах?

— Не скасують у першу чергу через те, що наше головне завдання як відділу «Голосу Америки» — розповідати про суспільство в США — залишається незмінним і не залежить від політичної ситуації в країні, куди транслюються передачі. І ще одна причина, завдяки якій ми почуваємо себе «поза конкуренцією» порівняно з пресою в Україні: ми подаємо матеріали під іншим кутом зору, «по-американськи», тобто стисло, цікаво, залишаючи слухачеві право самому робити висновки. До речі, щодо вірогідності «Голос» набагато надійніший, ніж популярні американські комерційні радіостанції. Вони, в гонитві за сенсаціями, часто припускаються помилок. Ми ж пропускаємо новину в ефір тільки за умови, що маємо не менше трьох підтверджень її вірогідності. В одній з перших передач «Голосу Америки» було проголошено: «Новини можуть бути добрі, новини можуть бути погані, але вони мають бути правдиві». Цього гасла додержуємось досьогодні.

— Чи справді передачі «Голосу Америки» не проходять жодної цензури?

— Звичайно, ніякої цензури нема. Хоч працюємо й на державну радіостанцію, втім тільки самі вирішуємо, яку інформацію і як передавати. Але всі передачі записуються, після чого спеціальна служба — колегія огляду програм — їх прослуховує і дає свої зауваження й рекомендації. Вони, зрозуміло, стосуються не політичних оцінок, а професійного рівня.

— Чи змінилась ваша аудиторія останнім часом, за нових умов?

— Звісно, після того, як нас перестали «глушити», слухачів стало більше. Ну а тепер, починаючи з липня, коли наша вечірня програма транслюється радіомережею України, ми дістали величезну аудиторію. Згідно з цифрою, яку нам надала телерадіокомпанія України, ми маємо 37 мільйонів слухачів. Для порівняння: раніше нас слухало тільки п'ять мільйонів. З певністю можу сказати, що жоден з інших сорока трьох відділів «Голосу Америки» не має подібного виходу на великий ефір. Маємо в Києві свою «тарілку» — антену, яка приймає наші «хвилі» через космічний зв'язок, а також 35 трансмітерів по всій території України. Отже, співробітники нашого відділу ніколи ще не відчували себе настільки пов'язаними — не тільки духовно, а й технічно — з батьківщиною.

— Хто вони, співробітники українського «Голосу»? Американці українського походження чи емігранти в першому поколінні?

— Вони — українці, ними себе почувають, і це не залежить від місця народження. Деякі з них народились на Заході, і не тільки в Америці. Є й такі, що виїхали з України два-три роки тому. Як бачите, колектив незвичайний — люди з різним досвідом, різними уявленнями про життя. Впевнений, що це допомагає зробити програму глибшою й цікавішою.

— Пане Володимире, а яким був ваш особистий шлях — до Америки і до вашої сьогоднішньої посади?

— Народився на Донеччині. В 1943 році 17-річним хлопцем був вивезений на працю в Німеччину. Працював на залізниці в ремонтній бригаді, був визволений весною сорок п'ятого американською армією. Додому вирішив не повертатись, і мав для цього підстави: мій батько був заарештований в 1937 році, додому більше не повернувся, і я зазнав всіх особливостей життя сина ворога народу. Пішов працювати до цивільної служби повітряних сил американської армії, потім до Міжнародної організації втікачів. Перебрався до Австралії, потім вже з родиною — до Америки. В Америці працював у металургії та в будівництві, багато років співробітничав з українськими газетами в діаспорі. Вісім років тому прийшов на «Голос».

— Чула, що в Україні вас знають ще й як поета.

— «Літературна Україна» опублікувала дві вибірки моїх поезій, харківський журнал «Березіль» — вірші і спогади про Тодося Осмачку. Тут, в Америці, вийшло кілька збірок моїх творів. Наступну сподіваюся видати в Україні.

Бесіду вела **Зоя ТЕРЕШКОВА.**
Вашингтон.

Нові призначення

УСІМ ЦИГАНАМ КОРОЛЬ

Урочиста церемонія, присвячена коронації першого в історії циган короля, відбулась нещодавно в монастирі містечка Костешть, розташованого в румунському повіті Вилча.

«Міжнародний король циган, представник в Організації Об'єднаних Націй» — такий титул присвоїли 53-річному мешканцеві міста Сібіу Йонові Чіоабі його одноплемінники.

«Це великий день для мене! Я — король циган, міжнародний булібаша, і це не суперечить Конституції Румунії, котра є нашою батьківщиною», — заявив журналістам сяючий від радості свіжоспечений король.

Важко сказати, якими міжнародними законами чи «вітчизняними» актами керувались румунські цигани, вибираючи свого короля, і як до цього поставляться булібаші з інших регіонів планети. Можливо, міжнародне співтовариство, як і всі брати по крові нового короля, спокійно відреагують на подію, що відбулася в незнаному монастирі. Однак факт залишається фактом: Йон Чіоаба з сьогоднішнього дня — найзнаменитіший у Румунії циган. Під захоплені вигуки більш як двох тисяч прихильників на його голову наділи золоту корону вагою в 2,5 кілограма, виготовлену за спеціальним замовленням у Швейцарії.

І останнє: церемонія коронації відбулася в рамках щорічного фестивалю циганського фольклору.

ІТАР—ТАРС.

Із життя захоплених

МАЙЖЕ ЛЮДИНА-АМФІБІЯ

У найширшому місці, а це два з половиною кілометри водної гладіні, переплив Амудар'ю голландець Рул Хендрікс. Він подолав її за 40 хвилин. Амудар'я — 34-та річка на рахунку Хендрікса. Бажаючи потрапити до Книги рекордів Гіннесса, він уже переплив Ніл, Амазонку, Замбезі, Об, Єнісей та інші річки світу. Голландець упевнений, що через три роки кількість підкорених ним річок шириною не менше як два кілометри досягне цифри 42, і його ім'я впишуть у заповітну книгу.

Зульфія РАСУЛІ.
Ташкент.

Подробиці

Росія взяла тайм-аут

Прагнення литовців жити на своїй землі без чужої армії нарешті почало оформлятися у міждержавних документах.

На думку багатьох у республіці, графік виведення з Литви російської армії, підписаний нещодавно в Кремлі міністром оборони Росії Грачовим і міністром охорони краю Литви Бутквічусом,— подія, починаючи з якої литовська держава зможе називатися справді суверенною. Всупереч їм дехто вважає, що початком відрахунку стане 31 серпня наступного року — дата, коли останній солдат російської армії повинен залишити територію Литви.

Щоправда, графік можна розглядати тільки як складову частину значно ширшої політичної домовленості про виведення армії. Як сказав посол Росії в Литві Обертишев, підписавши його, представники литовської і російської сторін «поставили віз попереду коня». Бо політичного договору лідери двох країн Ландсбергіс і Єльцин так і не підписали. Багато для кого навіть у російській делегації це було несподіванкою. Справа в тому, що представники обох країн довго шукали компромісних варіантів, «чепурили» і шліфували текст договору. Здавалось, що підготовлений документ прийнятний для обох сторін. Залишалося тільки в урочистій обстановці його підписати. Але в останній момент Єльцин заявив, що текст недоопрацьований, деякі його місця потрібно уточнити. Підписання відкладено до наступної зустрічі на найвищому рівні, яка відбудеться 1—2 жовтня.

Офіційні пояснення факту непідписання, на жаль, практично нічого так і не пояснюють. Можливо, справжні причини, з яких відкладено підписання документа, російський Президент висловив під час конфіденціальної розмови в Кремлі з главою литовського парламенту? Про це Голову Верховної Ради Литви запитали на прес-конференції. Але Ландсбергіс сказав, що відповідь на запитання тільки тоді, якщо журналісти присягнуть нікому про це не розказувати.

Одна з них прозвучала ще в Москві: Єльцин імпульсивно відреагував на інтерв'ю Ландсбергіса агентству БНС, в якому той звинуватив певні сили в Міністерстві оборони Росії, мовляв, вони чинять перешкоди підписанню договору. Звинувачення серйозне. Зрозуміло, що воно не залишилося непоміченим. З іншого боку, ця пауза — можливість для Бориса Миколайовича показати себе різким і вимогливим лідером, який не піддається натискові малих держав. Не виключено, що в такий спосіб російський Президент намагається сподобатися прихильникам жорсткої імперської лінії. Не варто забувати й про те, що прискорене виведення армії неминуче викличе незадоволення російських військовослужбовців і захисників прав російськомовного населення. У Москві ще не забули, якою була реакція генералів на згоду Михайла Горбачова в короткий строк вивести армію СРСР з Угорщини і Чехо-Словаччини. Можна було б і далі розробляти подібні версії. Проте це вже не так важливо. Попереду нова зустріч на найвищому рівні.

Микола СТАНОВИЧ.
Вільнюс.

Проблеми

ПОЖЕЖА В СУСІДНЬОМУ БУДИНКУ

Міною уповільненої дії назвав останні події у Таджикистані Президент Узбекистану Іслам Карімов. Таку саму занепокоєність висловлюють і лідери інших середньоазіатських країн. Та як реагують на зміни в сусідній державі рядові громадяни республіки?

Останнім часом у містах Узбекистану різко підвищилися ціни на квартири. Їх купують ті, хто втік з Таджикистану. Статусу біженця ці люди не мають, та й місцеві власті особливо не заохочують їхній приїзд, побоюючись рецидивів таджицьких подій.

Нещодавно віце-прем'єр Таджикистану закликав утриматися від введення в республіку військ співдружності. Заклик містить в собі прозорий натяк: якщо будуть війська, це так не минеться іншим націям. Що це: загроза чи попередження? Відповісти на це запитання непросто. Введення військ для розведення супротивних сил за нинішньої обстановки в Таджикистані має досить проблематичний вигляд. Судячи зі скарг біженців, вони стомилися від нескінченної гризні комуністів та ісламістів. Тому висловлюються думки, що населення не заперечуватиме проти введення військ. До того ж, останні події лише ускладнили й без того глибоку економічну кризу в країні. І навіть після відставки Набієва можливе наростання нової хвилі незадоволення, що загрожує розколом республіки. Адже Ленінабадська область, що підтримує екс-президента, навряд чи поспішить визнати нове керівництво. Того ж можна чекати й від Кулябської області. Головний форпост опозиції — Курган-Тюбінська область,— швидше всього, не в змозі перетягнути їх на свій бік.

Таджицькі події не можуть не вплинути на обстановку в інших республіках Середньої Азії. Президент Карімов уже заявив про непорушність кордонів середньоазіатських держав. А тим часом в Таджикистані діють відцентрові сили, які не проти побачити себе у складі сусідньої держави. Водночас у Таджикистані проживає майже два мільйони узбеків, і залишатися довго байдужими до їхньої долі аж ніяк не можна. Разом з тим треба пам'ятати про таджиків в Узбекистані, де їх налічується майже мільйон.

Нині усі в Республіці Узбекистан розуміють: треба гасити пожежу в сусідньому будинку, інакше іскри від нього перекинуться на твій.

Зульфія РАСУЛІ.
Ташкент.

Власкори повідомляють

Єреван

СИТУАЦІЯ КРИТИЧНА. ПОТРІБЕН ПОРЯДОК

Оздоровлення економіки Вірменії методом шокової терапії неможливе. Так вважає Прем'єр-міністр республіки Хосров Арутюнян, який нещодавно провів свою першу після призначення на цю посаду прес-конференцію. Глава уряду ознайомив журналістів зі становищем у народному господарстві.

За його словами, дефіцит бюджету за перше півріччя становив 700 мільйонів карбованців. Обсяг виробництва промислової продукції скоротився порівняно з минулорічним приблизно на 45 відсотків. Майже 20 відсотків держпідприємств неплатоспроможні. Не в кращому стані перебуває сільське господарство. Поряд з тим, підкреслив Прем'єр-міністр, у Вірменії нагромадилося нереалізованої продукції більш ніж на 10,5 мільярда карбованців. Наслідок такої ситуації — несформованість фонду заробітної плати, що призводить до спалахів незадоволення населення.

Усю складність такого критичного становища Х. Арутюнян вбачає не лише в зовнішніх, а й у внутрішніх чинниках. Звичайно, республіка по суті перебуває у стані війни з Азербайджаном, уже стали звичними різноманітні блокади. Ще й через конфлікт в Абхазії вантажі залізницею не надходять до Вірменії взагалі. Однак, на думку Прем'єр-міністра, деякі питання можна було б розв'язати за наявності внутрішнього порядку.

Ара МЕЛІКСЕТЯН.

Душанбе

БУРЯКИ ПОТІСНЯТЬ БАВОВНИК

Цього року Таджикистан буде забезпечений цукром лише на 30 відсотків. Цей невеселий висновок зроблено на черговому засіданні Кабінету міністрів республіки. Практично припинилися поставки цукру з країн СНД, а можливість купити його за валюту обмежена.

Вихід зі складної ситуації керівництво республіки вбачає у створенні власної бази з виробництва цукру. Для цього знадобиться відвести під цукрові буряки 45 тисяч гектарів зрошуваних орних земель (з розрахунку одержувати 1,8 мільйона тонн буряків щороку) і збудувати для їх переробки дев'ять заводів. Керівникам областей і районів запропоновано вивчити перспективи вирощування цієї цінної культури.

Колись на полях Таджикистану кувалася «бавовняна незалежність Союзу». Тепер республіці на самоті доведеться кувати «незалежність цукрову».

Юрій КУШКО.

Алма-Ата

ГРОШІ Є. СПРАВА ЗА ЗЕРНОМ

Акціонерне товариство відкритого типу — хлібний дім «Алтин-дан» створено в одній із хлібних житниць Казахстану — Кустанайській області. Його засновниками стали обласне управління сільського господарства та кілька солідних відомств. 97 процентів 200-мільйонного уставного фонду дому розділено на іменні акції по сто тисяч карбованців кожна. На шість мільйонів карбованців випущено привілейованих акцій.

Після того, як радгоспи й колгоспи виконають державне замовлення, «Алтин-дан» купить у них зерно нового врожаю. Частину із 160 тисяч тонн, які планують закупити, вже авансовано.

Тетяна КОСТІНА.

«КРАДІЖКА ВІКУ». ПОТЕРПІЛОГО НЕ ЗНАЙДЕНО

Відлуння події

Два мільйони доларів, викрадені влітку з в'єнт'янського аеропорту, «випливли» в Таїланді. Майже всю вказану суму повернули Лаосу. Проте обставини найбільшої за всю історію цієї країни крадіжки досі остаточно не вияснилися.

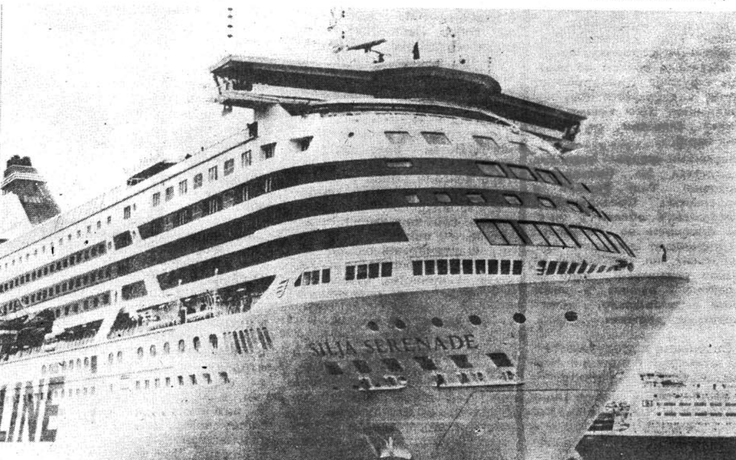
28 липня гроші було доставлено в столичний аеропорт вертольотом із В'єтнаму. Передбачалося, що їх прорахують в Національному банку Лаосу. Та замість того, щоб оприбуткувати долари, банківські службовці переправили їх через кордон у Таїланд.

Як з'ясувалося, до «крадіжки віку» були причетні також п'ять старших поліцейських офіцерів, у тому числі один генерал-майор. Зараз всі вони заарештовані.

Та цим ще справа не закінчилася, оскільки державні мужі Лаосу ніяк не можуть розібратися, чиї усе ж таки ці долари. Спочатку вважали, що це — американська допомога, та Сполучені Штати відхрестилися від таємничих мільйонів. Потім почали подейкувати, що гроші належать оонівській програмі розвитку, але в'єтнамський представник організації розвів руками: «Це не наші, — пошкодував він, — й нам би вони не завадили»...

Кінця цієї заплутаної історії не видно. Лаос не задоволений тим, що частину суми Таїланд повернув не в доларах, а в таїландських батах, а Бангкок запевнив сусідів, що вестиме й далі пошуки залишку і «поверне всю суму лаоському уряду». Щоправда, не уточнив, в якій валюті.

Крим-прес.



ДЕНЬ НАРОДЖЕННЯ «СЕРЕНАДИ»

Фотофакт

Не один рік працювали фінські докери з міста Турку, щоб збудувати такий пароплав. Нині ж вони святкують першу річницю з дня його пуску на воду. Цей найбільший у світі пасажирський пором «Серенада» бере на борт 2500 пасажирів і 450 автомашин. Він курсує найжвавішою лінією Балтики — між столицями Фінляндії та Швеції.

Фото ІТАР—ТАРС.

Передовий досвід

АУКЦІОН — РІЧ ПРИБУТКОВА

Понад два мільйони карбованців дав у республіканський і обласний бюджети перший аукціон конфіскованих місцевою митницею товарів, що відбувся у Воронежі.

Особливо жваво йшла реалізація дефіцитних м'ясорубок, електричних чайників, електролічильників, аудіокасет, автозапчастин, які місцеві бізнесмени намагалися незаконно вивезти за кордон.

Митниця, яку ми звикли асоціювати з державним кордоном, тепер активно діє в російській глибинці. У Воронежі її було створено ще п'ять років тому у зв'язку з будівництвом інофірмою заводу відеомагнітофонів. Спочатку працівники митниці оглядали лише вантажі, що надходили. Нині її діяльність значно розширилась — на втіху тим, хто бажає чесно торгувати із зарубіжними партнерами, і на очевидний жаль прихильників контрабанди.

Володимир ЛЕБЕДЄВ.

Нас єднає Україна

Небезпека штучних спроб розколоти людей,

або Ще раз про політичне русинство

ХЛІБОРОБИ добре знають, що позбутися бур'яну на ниві неможливо. Які препарати не застосовуй, до якої агротехніки не вдавайся, а непотріб хоч трішечки та проросте. Щоб цей поодинокий будяк чи осот був загрозливим для буйноколосся, — то ні, однак певний дискомфорт на невеличкому клаптику створить.

Українська національна нива потужнородюча і для колосу, і для повитиці.

Можна було б для сучасної політичної ситуації на Закарпатті не застосовувати такої алегорії, оскільки політичне русинство в тому краї — бур'ян не місцевого походження, не зродився на тій землі. Паразитичним бур'яном намагаються вже впродовж століть штучно запліднити українську споконвічну землю у Карпатах і за Карпатами.

Також чуже не приживається, попри будь-які старання, якщо воно осоружне, не приймається материнською матір'ю. І це довела непроста доля українського населення Закарпаття.

Віками різні наїзники пропонували політичні технології, часто декоровані в коштовності, щоб опанувати душею й тілом русина-українця.

Русинські політики й на Закарпатті і, особливо, за межами України, усвідомивши створення Української держави, яка рішуче відстоюватиме свою територіальну цілісність, сплодили у своїх головах якусь русинську народність, яка, за їхнім твердженням, нічого спільного не має з українською. Розрахунок простий — заварити кашу на побутовій скруті, державних економічних негараздах. Мовляв, станемо народністю, а там — під Угорщину чи Словаччину. Знають скомунізовані кашовари, що такі процеси без конфліктів не закінчуються. А їм саме цього й потрібно. Наварили у Придністров'ї, Південній Осетії, ще десь, сплодили кримських ердековців, то й далі колотять.

А все ж таки на чому базується політичне русинство на Закарпатті? На історичних фактах, аналізі етнокультурних процесів, науковій логіці? Не напружуйтесь: нічого такого немає і не може бути. бо все надумане.

З найбільшою запопадливістю експлуатується той факт, що українське населення західноукраїнських земель і Закарпаття також включно до XX століття, паралельно етноніму «українці» мало ще і локальну назву «русини». Цим терміном кожен галичанин пов'язував свій родовід з Київською Руссю. І хоч польські чи мадярські урядовці не намагалися тоді надати цьому терміну негативного, принизливого відтінку, він сприймався з достоїнством — «Я син русин, і тим ся величаю». І все ж Австрія, Польща, Угорщина воліли за краще називати цей український масив «русинським», тільки б не «українським». Імперська Росія теж всіляко пропагувала в Галичині, зокрема на Закарпатті, назву «русин», коментуючи як зовсім близьке з «русский», водночас наклавши заборону на етноніми «Україна», «українець», замінивши на решті етнічної території на дошкульно принизливе «Малороссия», «малоросс».

Отже, допізнє побутування назви «русин» на величезному історико-культурному українському масиві є результатом історико-політичних процесів окупаційних держав. Мета цього акту — позбавити органічну частину України своєї родової пам'яті, не дати усвідомити себе українцями на всій предковічній території. Так завжди діють завойовники. З їхнього боку це зрозуміло. Це метод. А місцевим покручам? Нащо їм безпам'ятство?

Що для русоманів історична правда!? І нехай вчені підтверджують тисячами етнокультурних фактів органічну спорідненість українців по обох схилах Карпат, вони будуть трубити, що на Закарпатті існує і існувала русинська народність. А хіба для лідерчуків політичного русинства щось важить побутування етнографічних груп українців Карпат — гуцулів, бойків і лемків — як українських етнокультурних явищ, що одночасно поширені і на Закарпатті, і в Галичині. Звісно, що ні.

Цілковита подібність у культурно-традиційній сфері українців-бойків Міжгірського та Воловецького районів Закарпаття з Турківським і Сколівським Галичини беззаперечно свідчить про одвічну спорідненість, генетичну родинність. Достатньо лише глянути на будівлі, одяг, хатні ремесла, спосіб господарювання; або з духовної сфери — на обряди заорювання, жниварські; різдвяні чи великодні свята, родинно-побутові обряди тощо. У якій би площині взаємин між етнографічними групами Українських Карпат не розглядали, приходимо до єдиного висновку: походимо з одного кореня і вовіки будемо родиною.

«Ой роде наш красний, роде наш прекрасний! Не цураймося, признаваймося, бо ж багацько нас є!».

Русинство в Галичині і в Закарпатті також впродовж декількох століть було народним і виступало як історико-політичне, морально-психологічне явище, а заодно і як етнокультурне. У такому розумінні україно-русинство масово побутує серед українського етносу Чехії і Словакії, колишньої Югославії, Польщі. Нещодавно двотижнева поїздка у складі першої наукової фольклорно-етнографічної експедиції, організованої Інститутом народознавства Академії наук України, на Пряшівщину, переконала мене у незнищенності нашого українського духу, глибокого там вболівання за долю уже незалежної Української держави. Хоч би як старалися місцеві покручі, здоровий глузд і рідна кров не дасть створити сварки у родині.

Намагання політичних русофілів використати проблеми державотворення у Словаччині зазнали повного фіаско. Адже словацький політичний лідер Мітчел прекрасно розуміє, що не можна брати до уваги антинародного, нісенітного політичного маячіння українофобів. Є Українська держава. До честі Мітчела, він вже декілька разів у офіційних виступах використав термін «українці», а не «русини» стосовно українського етносу у Словаччині.

А ось голова Закарпатської обласної Ради зовсім не приховує намірів поділу етносу. А далі що ділити? Територію? Зактивізувавши своє крило в обласній Раді, він провів безпрецедентне рішення про новий запис у паспорті — русин. Як національність. **Ще й виправдовує демократією. Мовляв, хто як хоче, так і записується. Насамперед діяч такого рангу повинен би знати, що зміна паспортного режиму є прерогативою тільки Верховної Ради України.** І що така його дія не що інше, як свавільне зневаження статей Конституції України, національної історії і культури.

Думаю, що Прокуратура України помітить протизаконні дії, що їх можна кваліфікувати як антидержавні.

З огляду на те, що рух у питанні русинства на Закарпатті переріс з етнокультурного явища у сферу політично небезпечну для населення Закарпаття і в цілому Української держави, народознавча підсекція Всесвітнього форуму українців підготувала Звернення, яке підтримав і прийняв Форум.

ЗВЕРНЕННЯ ДО ПРЕЗИДЕНТА, ВЕРХОВНОЇ РАДИ, УРЯДУ УКРАЇНИ

Останнім часом прокомуністичні сили в Закарпатській області разом з «Обществом пудкарпатских русинув» та їхніми закордонними покровителями розгорнули на Закарпатті антиукраїнську пропаганду. Обласна Рада узаконила своїм рішенням поділ українського населення області на українців і русинів. Цим зроблено спробу кодифікувати нову національність, хоча відомо, що обидва етноніми означають один народ.

Всесвітній форум українців звертається до Президента, Верховної Ради України та представника Президента в Закарпатській області з вимогою припинити на Закарпатті антиукраїнську діяльність проімперських сил, спрямовану на розкол української нації на українців і русинів, а також проти територіальної цілості Української держави.

Звернення підготувала секція етнології і прийняв Всесвітній форум українців.

Звернення персонально підтримали члени Закарпатської делегації Форуму.

Ниву національної держави спільно засіємо здоровим, тучним зерном. Свою жменю розсіє і Закарпаття. Не дасть задурити собі голову небезпечною грою в терміни.

Степан ПАВЛЮК, директор Інституту народознавства Академії наук України, доктор історичних наук, народний депутат України.

ВТРА

НАЗА

Храми золотими ку
нулись у високі небес
людях спрагу прекра
гу добра. Храми Украї
легку біографію, от
істину можна сказати
вони свій нелегкий хр
кі хрести українських
ті хрести...
Їх уже немає. Вони
м'яті і в нашій безпа
наш гріх. Наша спо
знаю, коли піднімутьс
із праху. І чи взагалі
І чи всі? Віктор Юхим
— доктор історичних
фесор, наш постійн
консультант. Він здеб
мається дослідженням
ликої Вітчизняної ві
будь-якої війни — це
тей, історія горя і
Смерть однієї людини

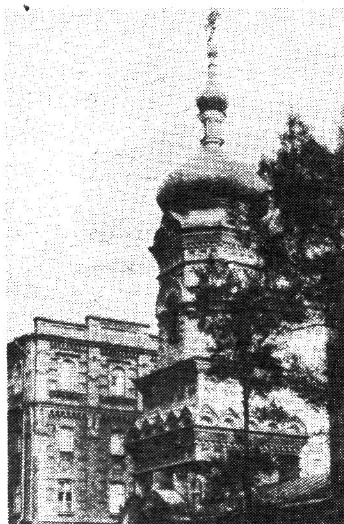
ПІД ТАКОЮ назвою нещодавно відбулася унікальна виставка. Передувала їй передача по українському телебаченню. Та, як видно з невеличкої кількості відвідувачів, виставка пройшла непомітно і не залишилась в нашому житті істотного сліду. Тому хочеться звернутися до преси, яка останніми роками робить дуже багато для популяризації історичного минулого нашого народу. В основу виставки лягли фотодокументи, що зберігаються в наших та закордонних архівах, про **пам'ятки історії нашого народу, зокрема Києва, які, витримавши випробування часом, з причин, в основному суб'єктивних,** припинили своє існування, були втрачені для сучасників. І нині, коли ми часто говоримо з високих трибун про повернення історичного минулого, нашої історії, її пам'яток, говоримо про суверенну Україну, рідну мову, все це так і залишиться словами без конкретної кропіткої роботи в цьому напрямі із залученням широких кіл громадськості та фахівців-істориків.

Експозиція виставки починалась з фотографій **Михайлівського Золотоверхого собору**. Як відомо, ще в 1062 році київський князь Ізяслав Ярославович почав будівництво Великого Дмитрівського монастиря. Ім'я Ізяслава після прийняття християнства — Дмитрій. Тому основна церква монастиря називалася церквою Святого Дмитрія. У 1108 році його син Святополк заснував на місці Дмитрівського монастиря Михайлівський Золотоверхий монастир. У 1108—1113 роках у ньому споруджено Михайлівський Золотоверхий собор. (Ім'я Святополка після хрещення — Михайло). Цю церкву названо на честь архістратига Михаїла, і вона була однією з трьох церков Свято-Дмитрівського монастиря. У XII столітті в ньому ховали київських князів. Потім його частково зруйнували і пограбували татаро-монголи. Нова сторінка історії монастиря відкривається за митрополита І. Борецького (рік народження невідомий — помер у 1631 році). Фактично він очолив антиуніатську боротьбу в Україні, і монастир був одним з осередків цієї боротьби. У першій половині XVIII століття собор перебудували в стилі барокко. Стіни прикрашали унікальні фрески й мозаїки: «Євхаристія», «Стефан і Фаддей», фрагменти постатей святих, фрески — сцени з «Благовіщення», постать святого Захарії. Нині вони в Софіївському соборі. Мозаїка «Дмитро Солунський» і верхня частина фрескової постаті Самуїла — в Третьяковській галереї і Російському музеї Санкт-Петербурга. Ви спитаєте, чому там? Тому, що Михайлівського Золотоверхого собору, який пережив усе, нині не існує. Уже в 1922 році його приміщення були передані, включаючи весь монастирський комплекс, під гуртожитки. А влітку 1934 року почався останній акт трагедії: спочатку зняли мозаїки, навесні 1935 року розібрали унікальні барокові бані. Безслідно зникли царські врата — унікальний витвір української культури, зроблений на кошти гетьмана П. Скоропадського на початку XVIII століття. Зникла і головна цінність собору й усього монастиря — срібна рака, в якій були мощі Святої Варвари Великомучениці. Вони прибули до Києва з Іліополіса, Царграда, разом з грецькою царівною, дружиною великого князя Святополка. Протягом віків їх старанно оберігали від татаро-монголів, інших напасників, а в наші часи не вберегли. А може, не захотіли вберегти. Так безславно закінчилася історія славетної пам'ятки історії та культури російського та українського народів, яку було остаточно підірвано влітку 1936 року. Ті, хто приймав це рішення, в тому числі С. Косіор, П. Постишев, Г. Петровський та інші, не могли не знати про унікальну цінність цієї пам'ятки історії, не могли не знати, що на території монастиря було поховано київських князів Святополка Ізяславовича (1113), його дружину Варвару, Святополка Юрійовича (1190), Туровського князя Гліба Юрійовича (1196), митрополитів І. Борецького (1631) та І. Копинського (1640). Не могли не знати всього цього і ті вчені історики, архітектори та інші, які підписалися під актом, в якому значиться, що ця пам'ятка української, в першу чергу, історії не має архітектурної та історичної цінності. Час усе поставив на місце, але Михайлівського Золотоверхого собору, монастиря вже не повернеш. Як не поспішають повернути українському народу, який проголосив свою суверенність, мозаїки та фрески собору Третьяковська галерея та Санкт-Петербурзький музей. І екскурсоводи там згадують давньоруського майстра

Алімпія
го монаст
участь у ств
та мозаїк со
про їх історич
згадують ті
за яких ці ф
їки опинилис
місці собору
дівля колиш
му партії. Та
місці храму
ля в Москві
Поруч із
Василівська
ська) церква
Великого, Гр
ва та Іоанн
Вона містила
Десятинної
писом постав
лодимиром
з Корсу п
християнства
ці було пон
Князь після
ім'я Василь.
князь Свято
вич на цьом
дерев'яної з
церкву з та
Орди Батия
1240 році.
цузький ін
бачив залиш
В середині
митрополит
дував її. У
полит Варла
снував при
який існува
Реставрован
році на кош
судді В. Ко
військо зап
вало до
церкви капл
ностас у ст
часні істор
церква не
вильніше бу
зберегли: у
ву та дзвін
Більшість
його жител
бували в А
ві, навпрот
музей. Там
чів звертаю
фундаменту
зви. При ці
її зруйнова
ро-монголь
бувають ті
на цьому
XVII століт







ВТРАЧЕНІ НАЗАВЖДИ



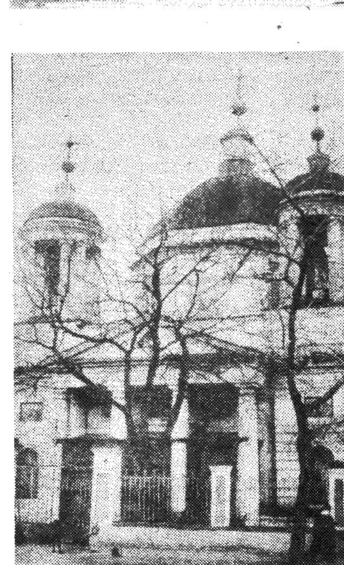
Храми золотими куполами тягнулись у високі небеса і будили в людях спрагу прекрасного, спрагу добра. Храми України мали нелегку біографію, от про кого воістину можна сказати, що несли вони свій нелегкий хрест... Нелегкі хресті українських храмів. Святі хрести...

Їх уже немає. Вони у нашій пам'яті і в нашій безпам'ятті. Вони наш гріх. Наша спокута. Я не знаю, коли піднімуться вони знову із праху. І чи взагалі піднімуться. І чи всі? Віктор Юхимович Король — доктор історичних наук, професор, наш постійний автор і консультант. Він здебільшого займається дослідженнями історії Великої Вітчизняної війни. Історія будь-якої війни — це історія смертей, історія горя і страждань. Смерть однієї людини — це трагедія, смерть мільйонів — статистика... Цією жахливою статистикою і займається Віктор Юхимович. Як громадянин, як учений.

А як у людини — тонкої і вразливої, так і як у вченого, у нього є ще й інше поле діяльності: історія культури. Там він шукає витоки нашої духовності, традицій, всього того, що підтримувало український народ у важку хвилину. Про історію українських храмів написано чимало. Ми ж сьогодні починаємо цикл публікацій, щоб заповнити ті духовні порожнечі, яких чимало, і ще раз нагадати про втрачене назавжди. І щоб пригадати про наш вічний синівський обов'язок перед нашими пращурами.

Наталя ДЗЮБЕНКО, оглядач з історії України.





ПІД ТАКОЮ назвою нещодавно відбулася унікальна виставка. Передувала їй передача по українському телебаченню. Та, як видно з невеличкої кількості відвідувачів, виставка пройшла непомітно і не залишила в нашому житті істотного сліду. Тому хочеться звернутися до преси, яка останніми роками робить дуже багато для популяризації історичного минулого нашого народу. В основу виставки лягли фотодокументи, що зберігаються в наших та закордонних архівах, про пам'ятки історії нашого народу, зокрема Києва, які, витримавши випробування часом, з причин, в основному суб'єктивних, припинили своє існування, були втрачені для сучасників. І нині, коли ми часто говоримо з високих трибун про повернення історичного минулого, нашої історії, її пам'яток, говоримо про суверенну Україну, рідну мову, все це так і залишиться словами без конкретної кропіткої роботи в цьому напрямі із залученням широких кіл громадськості та фахівців-істориків.

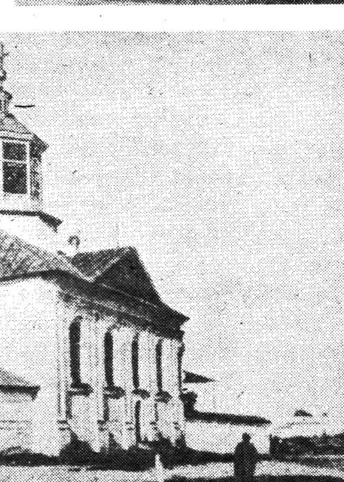
Експозиція виставки починалась з фотографій **Михайлівського Золотоверхого собору.** Як відомо, ще в 1062 році київський князь Ізяслав Ярославович почав будівництво Великого Дмитрівського монастиря. Ім'я Ізяслава після прийняття християнства — Дмитрій. Тому основна церква монастиря називалася церквою Святого Дмитрія. У 1108 році його син Святополк заснував на місці Дмитрівського монастиря Михайлівський Золотоверхий монастир. У 1108—1113 роках у ньому споруджено Михайлівський Золотоверхий собор. (Ім'я Святополка після хрещення — Михайло). Цю церкву названо на честь архістратига Михаїла, і вона була однією з трьох церков Свято-Дмитрівського монастиря. У XII столітті в ньому ховали київських князів. Потім його частково зруйнували і пограбували татаро-монголи. Нова сторінка історії монастиря відкривається за митрополита І. Борецького (рік народження невідомий — помер у 1631 році). Фактично він очолив антиуніатську боротьбу в Україні, і монастир був одним з осередків цієї боротьби. У першій половині XVIII століття собор перебудували в стилі барокко. Стіни прикрашали унікальні фрески й мозаїки: «Євхаристія», «Стефан і Фаддей», фрагменти постатей святих, фрески — сцени з «Благовіщення», постать святого Захарії. Нині вони в Софіївському соборі. Мозаїка «Дмитро Солунський» і верхня частина фрескової постаті Самуїла — в Третьяковській галереї і Російському музеї Санкт-Петербурга. Ви спитаєте, чому там? Тому, що Михайлівського Золотоверхого собору, який пережив усе, нині не існує. Уже в 1922 році його приміщення були передані, включаючи весь монастирський комплекс, під гуртожитки. А влітку 1934 року почався останній акт трагедії: спочатку зняли мозаїки, навесні 1935 року розібрали унікальні бароккові бані. Безслідно зникли царські врата — унікальний витвір української культури, зроблений на кошти гетьмана П. Скоропадського на початку XVIII століття. Зникла і головна цінність собору й усього монастиря — срібна рака, в якій були мощі Святої Варвари Великомучениці. Вони прибули до Києва з Іліополіса, Царграда, разом з грецькою царівною, дружиною великого князя Святополка. Протягом віків їх старанно оберігали від татаро-монголів, інших напасників, а в наші часи не вберегли. А може, не захотіли вберегти. Так безславно закінчилася історія славетної пам'ятки історії та культури російського та українського народів, яку було остаточно підірвано влітку 1936 року. Ті, хто приймав це рішення, в тому числі С. Косіор, П. Постишев, Г. Петровський та інші, не могли не знати про унікальну цінність цієї пам'ятки історії, не могли не знати, що на території монастиря було поховано київських князів Святополка Ізяславовича (1113), його дружину Варвару, Святополка Юрійовича (1190), Туровського князя Гліба Юрійовича (1196), митрополитів І. Борецького (1631) та І. Копинського (1640). Не могли не знати всього цього і ті вчені історики, архітектори та інші, які підписалися під актом, в якому значиться, що ця пам'ятка української, в першу чергу, історії не має архітектурної та історичної цінності. Час усе поставив на місце, але Михайлівського Золотоверхого собору, монастиря вже не повернеш. Як не поспішають повернути українському народу, який проголосив свою суверенність, мозаїки та фрески собору Третьяковська галерея та Санкт-Петербурзький музей. І екскурсоводи там згадують давньоруського майстра Алімпія [illegible]ево[illegible]ерського монастиря, який брав участь у створенні фресок та мозаїк собору, говорять про їх історичну цінність. Не згадують тільки обставини, за яких ці фрески та мозаїки опинилися у них. Нині на місці собору — парк та будівля колишнього міськкому партії. Так само, як на місці храму Христа Спасителя в Москві — басейн.

Поруч із собором була **Василівська** (Трьохсвятительська) церква на честь Василія Великого, Григорія Богослова та Іоанна Златоустого. Вона містилася на початку Десятинної вулиці і за літописом поставлена князем Володимиром, який повернувся з Корсуня після [illegible]йняття християнства. На цьому місці було поганське капище. Князь після хрещення взяв ім'я Василь. У 1184 році князь Святослав Всеволодович на цьому місці замість дерев'яної збудував кам'яну церкву з такою ж назвою. Орди Батия її зруйнували в 1240 році. В 1640-му французький інженер Г. Боплан бачив залишки цієї церкви. В середині XVII століття митрополит П. Могила відбудував її. У 1693 році митрополит Варлаам Ясинський заснував при церкві монастир, який існував до 1787 року. Реставровано церкву в 1707 році на кошти Генерального судді В. Кочубея. 1760 року військо запорозьке прибудувало до південної стіни церкви каплицю і новий іконостас у стилі рококо. Сучасні історики писали, що церква не збереглася. Правильніше буде сказати — не зберегли: у 1929 році церкву та дзвіницю розібрали.

Більшість гостей Києва та його жителів обов'язково побували в Андріївській церкві, навпроти якої історичний музей. Там увагу відвідувачів звертають на залишки фундаменту **Десятинної церкви.** При цьому додають, що її зруйновано під час татаро-монгольської навали. Забувають тільки додати, що на цьому місці в 30-х роках XVII століття П. Могилою та в 1828—1842 роках за проектом архітектора В. Стасова були споруджені **церкви Богородиці**, які нібито не збереглися. Як здогадується читач, за цим теж стоїмо ми — сучасники. У 1935 році церкву Богородиці — останній варіант, побудований на кошти поручика Анненкова у 1828—1842 роках, що стояв на місці колишньої Десятинної церкви-усипальниці візантійської царівни Анни, княгині Ольги, самого Володимира, — було зруйновано.

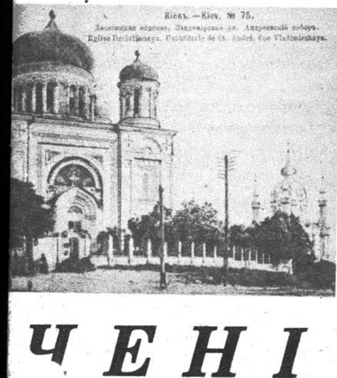
Недалеко від Святої Софії одночасно з нею, Георгієвською церквою та Золотими воротами зведено унікальну пам'ятку XI століття — **Ірининську церкву.** Про це свого часу писав Нестор: «В літо 6545 (1037) заклав Ярослав город — Великий Київ, а в города сього ворота є золоті. Заклав він також церкву Святої Софії, примудрості Божої, а потім церкву на Золотих воротах, кам'яну, благовіщення Святої Богородиці... після цього (заснував) монастир Святого Георгія і монастир Святої Ірини». У 1840 році під час прокладання Володимирської вулиці залишки Ірининської церкви, зруйнованої ордами Батия, розібрали, а один з чотирьох стовпів у 1855 році перебудували під каплицю. Цю пам'ятку XI століття в ніч з 26 на 27 березня 1932 року теж розібрали, оскільки вона нібито заважала руховi транспорту, хоча насправді це було не так. Така ж доля спіткала і названу Нестором **Георгієвську церкву** як складову частину монастирського комплексу. Її (монастир) було збудовано в XI столітті на честь Ярослава Мудрого (після хрещення — Георгій). Згадується вона в Лаврентіївському літописі, згідно з яким освячення храму могло відбутися не раніше листопада 1051 року. У 1240 році вона постраждала від навали. У 1674-му було збудовано невелику дерев'яну церкву, а 1744 року на давніх фундаментах закладено кам'яний храм.







Віктор КОРОЛЬ,
доктор історичних наук.
(Далі буде).





ЧЕНІ

...олами тяг-
...і будили в
...ого, спра-
...и мали не-
...о кого во-
... що несли
...ст... Нелег-
...рамів. Свя-

... нашій па-
...ятті. Вони
...та. Я не
...вони знову
...іднімуться.
...вич Король
...аук, про-
...й автор і
...ьшого зай-
... історії Ве-
...и. Історія
...торія смер-
...страждань.
... це траге-

дія, смерть мільйонів — статистика... Цією жахливою статистикою і займається Віктор Юхимович. Як громадянин, як учений.

А як у людини — тонкої і вразливої, так і як у вченого, у нього є ще й інше поле діяльності: історія культури. Там він шукає витоки нашої духовності, традицій, всього того, що підтримувало український народ у важку хвилину. Про історію українських храмів написано чимало. Ми ж сьогодні починаємо цикл публікацій, щоб заповнити ті духовні порожнечі, яких чимало, і ще раз нагадати про втрачене назавжди. І щоб пригадати про наш вічний синівський обов'язок перед нашими пращурами.

Наталя ДЗЮБЕНКО,
оглядач з історії України.

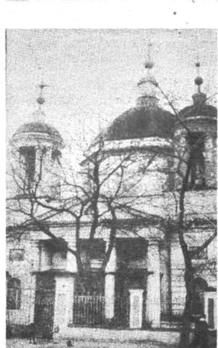


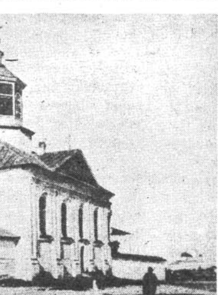
ВЖДИ

...во...ерсько-
...якій брав
...енні фресок
...ру, говорять
... цінність. Не
...ки обставини,
...ески та моза-
... них. Нині на
... парк та бу-
...ого міськко-
... само, як на
...иста Спасите-
... басейн.
...обором була
...ьохсвятитель-
...честь Василія
...орія Богосло-
... Златоустого.
... на початку
...иці і за літо-
...а князем Во-
...й повернувся
...я ...йняття
...а цьому міс-
...ьке капище.
...ещення взяв
... 1184 році
...в Всеволодо-
...ісці замість
...ував кам'яну
... ж назвою.
...зруйнували в
...640-му фран-
...ер Г. Боплан
... цієї церкви.
...VII століття
...Могила відбу-
...3 році митро-
...Ясинський за-
...ві монастир,
... 1787 року,
...ркву в 1707
... Генерального
...я, 1760 року
...ьке прибуду-
...ценної стіни
... і новий іко-
...рококо. Су-
...писали, що
...еглася. Пра-
...казати — не
...9 році церк-
...розібрали.
...тей Києва та
...ов'язково по-
...івській церк-
...ї історичний
...ту відвідува-
... на залишки
...**тинної церк-**
...додають, що
...ід час тата-
... навали. За-
...додати, що
...в 30-х роках
...І. Могилою

та в 1828—1842 роках за проектом архітектора В. Стасова були споруджені **церкви Богородиці**, які нібито не збереглися. Як здогадується читач, за цим теж стоїмо ми — сучасники. У 1935 році церкву Богородиці — останній варіант, побудований на кошти поручика Аннєнкова у 1828—1842 роках, що стояв на місці колишньої Десятинної церкви-усипальниці візантійської царівни Анни, княгині Ольги, самого Володимира,— було зруйновано.

Недалеко від Святої Софії одночасно з нею, Георгієв-





ською церквою та Золотими воротами зведено унікальну пам'ятку XI століття — **Ірининську церкву.** Про це свого часу писав Нестор: «В літо 6545 (1037) заклав Ярослав город — Великий Київ, а в города сього ворота є золоті. Заклав він також церкву Святої Софії, примудрості Божої, а потім церкву на Золотих воротах, кам'яну, благовіщення Святої Богородиці... після цього (заснував) монастир Святого Георгія і монастир Святої Ірини». У 1840 році під час прокладання Володимирської вулиці залишки Ірининської церкви, зруйнованої ордами Батия, розібрали, а один з чотирьох стовпів у 1855 році перебудували під каплицю. Цю пам'ятку XI століття в ніч з 26 на 27 березня 1932 року теж розібрали, оскільки вона нібито заважала рухові транспорту, хоча насправді це було не так. Така ж доля спіткала і названу Нестором **Георгієвську церкву** як складову частину монастирського комплексу. Її (монастир) було збудовано в XI столітті на честь Ярослава Мудрого (після хрещення — Георгій). Згадується вона в Лаврентіївському літописі, згідно з яким освячення храму могло відбутися не раніше листопада 1051 року. У 1240 році вона постраждала від навали. У 1674-му було збудовано невелику дерев'яну церкву, а 1744 року на давніх фундаментах закладено кам'яний храм.

Віктор КОРОЛЬ,
доктор історичних наук.
(Далі буде).

ДЕ ВЗЯТИ КАРПЕНКУ-КАРОМУ СТО ТИСЯЧ?

— О часи, о звичаї! — певне, вигукнув би знову відомий римський оратор Цицерон, побачивши, як у Кіровограді «відновлюють» пам'ятки нашої національної культури. Не минуло й кількох тижнів з того часу, як відбулося засідання постійної комісії обласної Ради народних депутатів по народній освіті, культурі та спорту, де розглядалося питання про створення в місті музею К. Шимановського та літературно-меморіального музею І. Тобілевича (Карпенка-Карого), а будинку відомого польського композитора і піаніста не стало. Залишилася тільки табличка з написом про те, що тут ведуть роботи працівники майстерень «Укрреставрації».

Правда, в розмові завідувач відділом культури Володимир Чхаїдзе твердо пообіцяв, що згодом на місці колишнього будинку по вулиці Гоголя, 9, де колись жив і творив майбутній директор Варшавської консерваторії, один з найвідоміших композиторів XX століття, виросте нова споруда — достеменна копія попередньої. Що цією справою вже зацікавилися поляки, тож буде не просто музей, а комплекс музичної культури імені К. Шимановського. Але коли то ще буде за сьогоднішніх достатків! Дай Боже, щоб хоч наші діти стали свідками здійснення чудових задумів нинішніх міських властей!

Не встиг осісти пил від бульдозерів на вулиці Гоголя, як вдарила металева «баба» у столітні стіни Палацу культури і техніки імені Жовтня (колишнє громадське зібрання) виробничого об'єднання «Червона зірка». І повалилася ще одна пам'ятка української культури, тепер уже в центрі міста, по вулиці Леніна. Тут починав свою діяльність аматорський театральний гурток, заснований І. Карпенком-Карим та М. Кропивницьким, — предтеча відомого на весь світ першого професійного театру корифеїв. У різні часи виступали великий наш композитор Микола Лисенко, російський співак Леонід Собінов, піаніст і композитор Генріх Нейгауз, незабутній Гнат Юра... Тут уперше прозвучали знамениті «Вечорниці» Ніщинського з участю Марка Кропивницького, Івана, Миколи, Марії та юного Панаса Тобілевичів. Багато чули старі стіни пам'ятки історії та культури, яка перебувала під охороною держави. Тепер уже вони не розкажуть. 21 квітня цього року згідно з рішенням нинішньої міської влади пам'ятку стерто з лиця землі.

Хоч правда й те, що довело її до напівзруйнованого стану виробниче об'єднання «Червона зірка». Заводське начальство замість того, щоб виділити кошти на капітальний ремонт, кинулося шукати своїм учасникам художньої самодіяльності новий прихисток. І знайшло — в колишньому будинку політосвіти обкому партії, який після відомих серпневих подій став палацом культури машинобудівників. Старий же «палац» кинули напризволяще.

— Мене тоді не було в місті, — пояснив В. Чхаїдзе, — якраз закінчувалася відпустка. Зібрали засідання «малого виконкому», відповідна комісія зробила висновок, що стіни приміщення слабкі, ось-ось розваляться, а це загрожує життю пішоходів. Тому й прийняли рішення їх знести, а як будуть кошти, відновити в первісному вигляді.

Знайомий мотив, чи не так? Відновимо будинок К. Шимановського, відновимо приміщення громадського зібрання. Хоча, на думку працівників «Кіровоградської правди», які спостерігали за руйнацією, ті стіни ще й нас би пережили. Не один раз бив важкою металевою «бабою» потужний екскаватор, поки вони почали піддаватися.

На перехрестях культури



Мир праху вашому, історичні стіни, вас уже не врятуєш для нащадків. Але є ще в Кіровограді історична пам'ятка, якій загрожує така ж доля. Йдеться про будинок по вулиці Тобілевича, 16, на якому висить табличка з написом російською мовою: «В этом доме жил с 1871 по 1883 г.г. корифей украинского театра выдающийся писатель-драматург Иван Карпович Тобилевич (Карпенко-Карый). Здесь он написал свою первую пьесу «Бурлака».

Розповідаючи про засідання постійної комісії обласної Ради, газета «Народное слово» зазначила: «Немало треба зробити і для створення обласного літературно-меморіального музею І. Тобілевича. Ця історична споруда впродовж багатьох років руйнувалася, доведена до критичного стану. Перші кроки для реставрації зроблено — відселено бібліотеку, яка там розміщувалася, встановлено нагляд за приміщенням. У цьому році планується виготовити документацію, виконати так званий нульовий цикл».

Я побував на місці й переконався, що шановну комісію, а з нею й автора публікації ввели в оману. Крім того, що споруда «доведена до критичного стану», нічого не відповідає дійсності. На жаль, жодних «перших кроків» не зроблено. Бібліотеку справді відселено, але багато років тому. Ніякого «нагляду за приміщенням» немає, якщо не вважати «наглядачами» дві сім'ї, що продовжують там мешкати, чекаючи, доки їх відселять. Висять на одній петлі іржаві залізні ворота, побиті шибки, всередині — бруд і запустіння.

Заступник голови правління обласної організації Товариства охорони пам'яток історії та культури Євгенія Чабаненко дуже здивувалася, почувши, що «в цьому році планується виготовити документацію», і показала кілька папок з проектами документів, виготовленими ще в 1989 році. Засумнівалася вона і щодо доцільності створення ще одного обласного літературно-меморіального музею І. Тобілевича. Адже на Кіровоградщині вже чверть століття діє відомий далеко за межами України державний заповідник — музей «Хутір Надія» з літературно-меморіальним музеєм драматурга. Чи не краще було взяти вже готову документацію, зробити перерахунок на нинішні ціни й почати рятувати ще одну культурно-історичну пам'ятку? Хай вона стане музеєм «Літературна Кіровоградщина» чи міським літературним музеєм або увійде до складу «Хутора Надії». Іван Карпович Тобілевич був гостинний чоловік і, певне, не засудив би за те, що поруч з його пам'ятними речами розмістилися експонати, пов'язані з життям і творчістю видатних його земляків — Володимира Винниченка, Євгена Маланюка, Юрія Яновського, Віктора Близнеця та багатьох інших. Аби тільки не дочекався його будинок чергового засідання «малого виконкому». Тоді буде пізно.

Кажуть, для реставрації за проектно-кошторисною документацією 1989 року потрібно близько ста тисяч карбованців. За нинішніх цін не вистачить і мільйона. Тому без допомоги Міністерства культури, добровільних пожертвувань його не врятувати.

Микола ВОЛОК,
власний кореспондент «Голосу України».
Кіровоград.

НА ЗНІМКУ: так руйнувався будинок колишнього громадського зібрання. Тут звучали голоси корифеїв українського театру, тут уперше виконано «Вечорниці» Ніщинського, а тепер — гола місцина.

Фото Олександра КОЛОМИНОВА.

БРАВО, «МАГІСТР»!, або

Як комерція допомагає чинити добро

Слово «магістр» у перекладі з латини означає «вчитель». Магістрами у Римі називали деяких службовців, у Візантії — придворних, у Західній Європі — викладачів гуманітарних наук. У дореволюційній Росії, Англії, США це вже означало вчений ступінь. А в нинішніх Броварах на Київщині назву «Магістр» носить комерційний центр. І це не випадковий збіг, а свідомий вибір такої назви.

ТРИ РОКИ тому кілька педагогів міста об'єдналися, взяли кредит у банку і почали обслуговувати підприємства, організації, установи відео- та аудіотехнікою, касетами до неї, різними товарами народного вжитку. Кожне замовлення тут прагнули задовольнити. І це давало прибутки, за які розширювали матеріально-технічну базу. Нині тут працює деревообробний цех із сучасним устаткуванням. Підприємці полюбляють, наприклад, різьблені меблі з дерева. Вони вже прикрасили багато ресторанів, кав'ярень, клубів, офісів в Україні.

— Але ми займаємося не лише виробничою та комерційною діяльністю, — розповідає директор центру С. Шварьов. — Хоча це, звісно, головне, бо дає прибутки. Допомагаємо місцевій владі, проводимо аукціони, а виручені гроші віддаємо на потреби міста.

Від власних прибутків «Магістр» щедро дає на благодійність. Торік щомісяця перераховували по три тисячі карбованців райкому товариства Червоного Хреста: на зарплату патронажним медсестрам, які обслуговують інвалідів, самотніх пенсіонерів. На ці ж цілі передали ще додатково 30 тисяч карбованців, що виручили на аукціоні.

Життєва скрута найзаможніших земляків не проходить повз увагу «Магістра». Міськрайонне відділення Фонду миру і соціальна служба цього року організували безплатні обіди для бідних пенсіонерів і дітей-сиріт. Фінансувати їх погодився «Магістр», перерахувавши у фонд 90 тисяч карбованців. Таких прикладів немало. Торік утримували місцеву футбольну команду «Динамо», були спонсором міжнародних шахових змагань до 50-річчя трагедії в Бабиному Яру, провели власним коштом аукціон у День міста, виділивши 50 тисяч карбованців у міський бюджет. На ремонт церкви у лютому переказали 100 тисяч карбованців.

Ініціативі керівників «Магістра» можна позаздрити. Людське горе сприймають як своє. Якось дізналися директор С. Шварьов та комерційний директор Г. Кац, що в Броварах живе прикутий до ліжка важкою недугою молодий чоловік, і вирішили хоч трохи полегшити становище інваліда. Зарахували його на посаду диспетчера центру. Сповістили в оголошеннях номер його домашнього телефону. Консультації, довідки тепер дає цей інвалід, записує телефонні замовлення клієнтів. Цілий день у клопотах, а це дає змогу забути про безпорадне становище, почуватися причетним до корисних справ. І сам собі заробляє на прожиток.

Або ще один факт. Довідався про «Магістра» з газетного оголошення житель селища Михайлівки Запорізької області, інвалід першої групи, колишній «афганець» С. Тараненко. Попросив у листі, щоб допомогли придбати телевізор. Комерційний центр подарував кольоровий телевізор, з дистанційним управлінням. «Спасибі за доброту до солдата-інваліда, — пише у вітальних листівках до свят щасливий власник. — Я завжди пам'ятатиму вашу доброту».

Добрий вчинок, лагідне слово сьогодні надзвичайно дорогі. Їх не зрівняєш ні з якими цінами на ринку.

— Це не «красиві жести» заради реклами. Ні, — каже Григорій Семенович Кац. — Ми як колишні педагоги не можемо не відгукнутися на людське горе, хочемо бодай чимось допомогти. Для цього й використовуємо наші прибутки від комерції.

«Магістр» також заснував фонд підтримки здібних юнаків і дівчат. Одинадцять випускників шкіл одержували вже з березня спеціальні стипендії центру. Тим, хто вступив до вузів і в майбутньому працюватиме в комерційному центрі, видаватимуть стипендію і надалі. Так «Магістр» став думати про майбутні кадри, матеріально підтримувати здібну молодь.

Невеличка група людей у Броварах робить добрі справи, дає уроки комерційного господарювання, гуманності, доброти, старається виправдати всі значення слова «магістр».

Дмитро ГАНЦЯК.

Cito

ВИХІД—У СТРАХОВІЙ МЕДИЦИНІ

Професія лікаря — одна з найважчих. Адже щоб допомогти людині, мало вжити тих чи інших ліків — треба віддати частку свого серця. Психіатра ж це стосується у найбільшій мірі. Недарма такий видатний учений, як С. Корсаков, вважав, що лікарям-психіатрам властиві людяність, терпимість і навіть схильність до самопожертви. Однак великої шкоди престижу професії було завдано в часи, коли збочену свідомість тоталітарний режим намагався видати за норму, а прояви людської совісті, навпаки, за психічні відхилення. До своєї діяльності по деформації свідомості режим залучав психіатрів.

Здавалося б, настав час піднести авторитет професії, тим більше, що психічний стан людей нині потребує потрійної уваги лікарів. Та не видно, щоб держава вживала до того якихось заходів.

Словами важко передати, якою складною є праця в психіатричному стаціонарі. Справа навіть не в тому, що хворі часто бувають збуджені, агресивні (сприймаємо їх такими, якими вони є, і намагаємося допомогти, адже крім нас це нікому зробити). І не в тому, що через жебрацьке становище психіатричні відділення містяться в старих, мало пристосованих приміщеннях, в яких уже двигтять перекриття, а в палатах перебувають по п'ятнадцять хворих. Найбільше заважає роботі перевантаження лікаря-психіатра. За існуючими нормами він мусить «вести» 35 хворих, у той час як лікар-терапевт — 20—25. Таке навантаження не просто надмірне, воно аморальне, оскільки примушує нехтувати професіональними принципами: наші хворі потребують тривалого й довірливого індивідуального спілкування, на яке за існуючих умов немає ні сил, ні часу. Не кажу вже про заповнення безглуздої документації. Втім, саме це і є показником якості роботи лікаря. До того ж і ліків у відділенні бракує. Чого ж варті заклики лікувати не хворобу, а хворого?

Хтось скаже, що нестача ліків — загальна проблема. Але психічні хворі — одна з найнезахищеніших категорій населення, і ця обставина погано впливає на перебіг хвороби. Відсутність потрібних препаратів, особливо антидепресантів і транквілізаторів, невизначене сьогодення лише збільшують вірогідність рецидивів, нових страждань. Від цього психіатричні відділення не порожнітимуть.

Втім, проблеми практичної психіатрії не обмежуються економічними труднощами. Величезної шкоди психічному здоров'ю населення завдає популяризація екстрасенсів, «народних» цілителів, усіляких магів та чаклунів. Їхні «лікувальні» сеанси, які грунтуються насамперед на некоригованому психотерапевтичному впливові на центральну нервову систему, нерідко призводять до появи істеричних психозів, а часом навіть до шизофренії. До нашої клініки досить часто потрапляють люди після безпосереднього спілкування з такими «цілителями». У цивілізованих країнах у таких випадках не минути судових процесів, оскільки здоров'я людей там захищають не тільки медикаментозно, а й законодавчо. Ми поки що лише прагнемо цього...

За наших умов, гадаю, можливий єдиний варіант подальшого розвитку медицини, зокрема психіатрії. Це страхова медицина, коли основний тягар матеріальних витрат на лікування візьмуть на себе підприємства чи то підприємці, відраховуючи кошти від своїх прибутків. Що ж до непрацездатного населення, то про нього має потурбуватися держава. Все це буде на користь і хворим, і медичним працівникам, які нарешті позбудуться безглуздих підходів до оцінки їхньої роботи.

Звичайно, розповів далеко не про всі «хвороби» психіатрії. Але всіх їх, гадаю, можна з часом позбутися, якщо ввести відповідні вимоги до законодавства. Законодавчо треба закріпити й загальні принципи страхової медицини, і правила подання психіатричної допомоги, і відносини з нетрадиційною медициною, і ще багато іншого, без чого не може існувати правова держава, яку ми зібралися будувати.

Валерій СВІНАРЬОВ, лікар-психіатр клініки № 5 Київської психоневрологічної лікарні № 21 імені Павлова.

Є й така думка

Всім загиблим — однакове вшанування

ДЕСЯТКИ років нам вдовбували в голови, що німці — агресивний народ і що найближчим часом ми станемо свідками їх чергового нападу на Радянський Союз. Але це ж брехня. Нині добре відомо, що війна 1941—1945 років не була війною між німецьким та радянським народами. Це була війна між урядами Гітлера та Сталіна за панування над світом. Так, першими почали війну німці, але чи є гарантії, що не могло статися навпаки? Про реальність такого припущення свідчать дії Радянського Союзу в придушенні «заколотів» у Будапешті, Празі. А як дорого коштує нам афганська революція! Треба зробити висновок, що фашисти й комуністи вдавалися до схожих методів при знищенні інакомислячих. Для чого такий вступ, спитаєте ви. Я хочу, щоб мене правильно зрозуміли й підтримали. В Україні, крім могил радянських воїнів, є ще й поховання воїнів «ворожої» армії. Я пропоную взяти їх під захист держави. Але крапку на цьому ставити не слід. Потрібно ще й вшановувати пам'ять загиблих. Такі дії лише збільшать повагу до нашої молодої країни в світі.

Повідомляю й адресу одного з поховань: Харківська область, селище Безлюдівка.

Олександр ПІДКОПАЙ, пенсіонер.

Безлюдівка Харківського району.



WESCOM

ПРЕДСТАВЛЯЕТ
ПРОФЕССИОНАЛЬНОЕ ОБОРУДОВАНИЕ
ФИРМ "SONY" И "PANASONIC"
ДЛЯ ТЕЛЕСТУДИЙ И ТЕЛЕЦЕНТРОВ



Работа в форматах S-VHS, Mii и BETACAM, передающая и записывающая аппаратура,

пульты создания спецэффектов, монтажные пульты, multi-media системы, рабочие станции компьютерной анимации.

310042. Харьков
ул. Пожарского 2/10
тел. (0572) 93-40-75,
95-96-74, 94-28-11
факс (0572) 94-35-73

Организация продает картон чемоданный марок «А», «Б»; обивочный водостойкий; коробочный марок «А», «Б»; бумагу писчую; обертсчную марки «Е»; обои моющиеся; обои глубокой, высокой печати и др. картонно-бумажную продукцию. Дезодорант тела «Pari» (Латвия), парфюмерную воду (Франция).

Телефон в Минске: (0172) 70-07-94, 41-62-49, 50-20-32

Славянский масложиркомбинат Донецкой области имеет возможность продать хозяйственное мыло по прямым связям.

Справки по телефону: 95-2-57, 95-2-94.

Голландский дом «Амстердам»

Бизнес-шанс: одежда Second Hand

Одежда в хорошем состоянии из Западной Европы. Цена — 750 американских долларов за тонну со склада. Одна тонна — это около 2000 единиц одежды.

Минимальная партия 8 тонн.

Обращаться по адресу: Holland House,
Herenqracht, 158 1016—BN
Amsterdam, Holland

Telex. 11598 TESNA
Fax. (31-20) 63-89-249

Просим писать на английском или немецком языках.

ВНИМАНИЮ РУКОВОДИТЕЛЕЙ ПРЕДПРИЯТИЙ, ОРГАНИЗАЦИЙ И ПРЕДПРИНИМАТЕЛЕЙ!

Приборный завод «Электрон» принимает заказы на изготовление двухсторонних печатных плат. Высокое качество и своевременность исполнения заказов гарантируем. Заявки направлять по адресу: **Днепропетровская обл., г. Желтые Воды, ул. Гагарина, 40.**

Контактные тел.: (05652) 3-30-26, 9-81-03;

Телетайп: 349681, 349686 «Рубин»;

Факс: (05652) 5-52-02.

Фирма «Копас» реализует со склада в Минске:

персональные компьютеры PC AT-286 с принтером STAR NX-1500;

телефаксы PANASONIC KX-F508, PANASONIC PO-2300.

Цены ниже рыночных.

Тел. в Минске: (8-0172) 39-40-67.

АКЦІОНЕРНА КОМПАНІЯ «КАДІБ»

ОГОЛОШУЄ

ВІДКРИТИЙ КОНКУРС НА КРАЩІ НАУКОВІ И ТЕХНОЛОГІЧНІ РОЗРОБКИ У ГАЛУЗЯХ:

автомобільного і громадського міського та приміського транспорту на електричних джерелах руху з регенерацією електроструму;

малоенергомістких хімічних, нафтохімічних і металургійних технологій;

конструкцій і технологій виготовлення автомобільних двигунів з використанням природного газу, а також модернізації двигунів з рідкого палива на газоподібне;

нетрадиційних технологій переробки сільгосппродуктів і виготовлення харчових продуктів;

масового телефонного зв'язку з використанням існуючої ретрансляційної радіо- і телевізійної мережі;

комп'ютерного зв'язку з використанням діючої телефонної мережі;

безготівкового грошового обігу (як для юридичних, так і фізичних осіб).

За кращі розробки, позначені в п.п. 1—6, будуть виділені по одній першій, дві других і три третіх премій у розмірах: перша — **1000000** американських доларів, друга — **750000**, третя — **500000** по кожній галузі.

За два кращі проекти п. 7 переможці отримають по **2000000** американських доларів.

Роботи на конкурс слід надсилати, враховуючи можливість їх реалізації як ноу-хау. Текстовий матеріал (анотація) не повинен перебільшувати 25 сторінок.

До роботи конкурсної комісії будуть залучені найавторитетніші вітчизняні та зарубіжні фахівці.

Роботи слід надсилати до 30.12.1992 року за адресою, поданою кожному учаснику окремо. Результати стануть відомі учасникам до 31.03.1993 року.

Заявки надсилайте за адресою: 257016, м. Черкаси, вул. Калініна, 70, а/с 3692.

Бажаємо успіху!



Брокерская фирма Общество с ограниченной ответственностью

"КОММЕРЧЕСКИЕ СИСТЕМЫ"

ГОСПОДА!

Мы за рубли в кратчайшие сроки приобретем для Вас:

- лес и пиломатериалы;
- офисную и бытовую мебель;
- сталь, алюминий, чугун и другие изделия из металлов;
- автомашины отечественные и импортные любых марок: новые или бывшие в употреблении;
- сантехнические изделия;
- полистирол, полиэтиленовую пленку и другую химическую продукцию;
- станки, оборудование;
- недвижимость,

а также тысячи наименований других нужных Вам предметов, которые выставлены на торгах самой крупной из украинских бирж — Киевской Универсальной Товарной Бирже, а также Украинской бирже недвижимости, Украинской столичной бирже.

Просим делать заявки на сумму не менее 100000 рублей.
У НАС НЕТ ПРОБЛЕМ, ГОСПОДА! ИХ НЕ БУДЕТ И У ВАС!

Для Вас мы работаем без выходных!
FAX: 224-43-20



Телефоны в Киеве
224-42-17
224-75-68
224-14-98

НПП "Зодиак"



Предлагает

Ваши деньги и ценные бумаги надежно сохранят засыпные несгораемые сейфы

фирмы SENTRY ® USA

выдерживают температуру до 900° С,
3-уровневый кодовый замок, вероятность вскрытия -10^{-6}.
Возможность крепления к полу и вмонтирования в стену.
Современный дизайн и невысокая цена.

Sentry 1250 Compact
60 тыс. рублей (445×380×445)

Sentry 1330 Mid-Size
70 тыс. рублей (560×445×445).

252113, Киев 113, ул. Пархоменко 53а
Тел.: 446 7386, 446 7812, факс (044) 446 7812

Давній знайомий

Футбол

Сьогодні на Республіканському стадіоні в столиці нашої держави місцеві динамівці в першому матчі 1/32 фіналу розіграшу Кубка УЕФА зустрінуться з клубом «Рапід» (Відень, Австрія).

Як відомо, шляхи київського й віденського клубів уже перетиналися. І було це не так давно, в щасливому для наших земляків 1986 році, коли вони вибороли європейський Кубок кубків. Було це на чвертьфінальній стадії розіграшу. І в гостях, і вдома «Динамо» святкувало переконливі перемоги — 4:1 і 5:1.

Цікаво, а який сьогоднішній «Рапід»? Щоб одержати відповідь на це запитання, до Австрії літали головний тренер динамівців Анатолій Пузач і генеральний менеджер клубу Михайло Ошемков. Ось що розповів про побачене кореспондентові «Голосу України» **Анатолій Пузач**:

— Побували ми в місті Штайєрі, де місцевий клуб «Форвертс» (так-так, саме в ньому грав колись наш Олег Блохін) приймав «Рапід» у календарному матчі австрійського чемпіонату. Одразу назву рахунок — 0:0. Утім, побаченим лишилися задоволені. Зрозуміло, що всю увагу віддали «Рапіду». Наші характеристики, як кажуть, цілком позитивні. Суперник киян в євротурнірі — організована, дисциплінована, добре підготовлена фізично команда, чіпка, добре рухається, небезуспішно застосовує в'язку гру.

Є в «Рапіді» й ряд гравців, які демонструють хорошу техніку, вміння зіграти індивідуально. Виступали в тому матчі й душанбинець Мандреко та мінчанин Метлицький. Обидва картини не зіпсували. Одне слово, певною інформацією ми озброїлися. Наші хлопці мали можливість переглянути той матч, записаний на касету. Висновок одностайний: «Рапід» добротна команда середнього європейського рівня. І грати з нею буде нелегко...

Анатолій Кирилович просив передати через нашу газету прохання до футбольних болільників прийти на матч і підтримати «Динамо».

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.



НА РИНГ ВИХОДЯТЬ ПРОФІ

Тривалі роки професіональний бокс був у нас заборонений. І найкращі українські боксери, лауреати найбільших любительських турнірів, завершували кар'єру, так і не випробувавши себе в поєдинках з асами професіонального рингу.

Піонером профі-боксу в Україні став донецький клуб «Гонг». А весною цього року в Києві було зареєстровано лігу професіонального боксу України «Колумбус». Її засновником виступило акціонерне товариство «Колумбус» (президент Сергій Пащенко), велика фірма, яка вже проявила себе на спортивній ниві як надійний і щедрий спонсор.

Лізі «Колумбус» вдалося залучити до своїх лав відомих майстрів любительського боксу — чемпіона і віце-чемпіона світу 1989 року Айрата Хаматова та Євгена Судакова, переможців і призерів ряду великих турнірів — Сергія Клокова, Ігоря Яремка, Сергія Девакова. Підписали контракти з лігою і молоді українські боксери, сповнені бажання відзначитися на професіональному рингу.

Бойове хрещення новобранці ліги приймуть на першому в столиці України міжнародному турнірі професіональних боксерів, який пройде 19 вересня в Київському палаці спорту. Всесвітня боксерська рада, авторитетна міжнародна спілка боксерів-профі (в ній представлені 135 країн), підібрала для новоспечених наших професіоналів сильних суперників. Так, А. Хаматов зустрінеться з чемпіоном Африки серед професіоналів Корджем Мухамедом, С. Клоков — з чемпіоном Франції Оваттара Мусса, Є. Судаков — з чемпіоном Болгарії Свєтаном Димитровим.

Того вечора відбудеться й поєдинок за звання інтерконтинентального чемпіона Всесвітньої боксерської ради між Педро Гуттєресом (Аргентина) та Гарольдом Варреном (США). Як почесні гості прибудуть до Києва гросмейстери рингу з-за кордону, найсильніші українські майстри останніх років.

Олександр БАШКАТОВ.

Фото Ольги ДУМАНСЬКОЇ.

ВОНИ ВИХОДЯТЬ НА ПОЛЕ

«ВЕРЕС» (РІВНЕ)

НАЧАЛЬНИК КОМАНДИ Курилов Василь. ГОЛОВНИЙ ТРЕНЕР Носов Віктор. ТРЕНЕР Кобилецький В'ячеслав.

ВОРОТАР Долганський Сергій (1974). ЗАХИСНИКИ: Новак Володимир (1963), Петров Олег (1968), Ільїн Олексій (1958), Корнєєв Дмитро (1967), Сапронов Сергій (1966, з «Десни», Чернігів), Родньонок Павло (1964, з «Динамо», Мінськ). ПІВЗАХИСНИКИ: Кучер Олег (1971), Черних Геннадій (1961), Лень Юрій (1965), Каліщук Микола (1967), Манькута Владислав (1968), Коротков Микола (1970), Кабанець Ігор (1964), Свистунов Олександр (1973, з «Полісся», Житомир), Євглевський Сергій (1973, з «Дніпра», Черкаси). НАПАДАЮЧІ: Рудчук Олександр (1974, зі СК «Одеса»), Снігірьов Олексій (1968), Вознюк Сергій (1974), Гуринович Ігор (1960, з «Динамо», Мінськ).

«ЗОРЯ»-МАЛС (ЛУГАНСЬК)

НАЧАЛЬНИК КОМАНДИ Шигидін Олександр. ГОЛОВНИЙ ТРЕНЕР Куксов Анатолій. ТРЕНЕРИ Шакун Анатолій, Кузнецов Віктор.

ВОРОТАРІ: Нікітін Андрій (1972), Сірченко Валерій (1968). ЗАХИСНИКИ: Фокін Ігор (1965), Микитін Володимир (1970), Бідний Володимир (1968), Литвинов Геннадій (1964), Ярмолин Сергій (1963), Мірошкін Сергій (1968), Мазур Василь (1970, з «Шахтаря», Донецьк). ПІВЗАХИСНИКИ: Коробченко Олексій (1972), Андрощук Олександр (1969), Кара-Мустафа Дмитро (1972). НАПАДАЮЧІ: Колесников Юрій (1956), Фурсов Володимир (1970), Гусейнов Тимерлан (1968), Севідов Олександр (1969).

«ШАХТАР» (ДОНЕЦЬК)

НАЧАЛЬНИК КОМАНДИ Калінін Михайло. ГОЛОВНИЙ ТРЕНЕР Яремченко Валерій. ТРЕНЕР Дрозденко Олексій.

ВОРОТАРІ: Шутков Дмитро (1972), Кураєв Андрій (1972), ЗАХИСНИКИ: Драгунов Євген (1964), Смігунов Віктор (1962), Попов Сергій (1971), Мартюк Олександр (1972), Коваль Олександр (1974). ПІВЗАХИСНИКИ: Ященко Сергій (1959), Біліченко Юрій (1964), Погодін Сергій (1968), Фокін Юрій (1966), Купцов Андрій (1971), Онопко Сергій (1973). НАПАДАЮЧІ: Кривенцов Валерій (1972), Манько Євген (1971), Атełькін Сергій (1972), Ребров Сергій (1974), Столовицький Ігор (1969).

«НИВА» (ТЕРНОПІЛЬ)

НАЧАЛЬНИК КОМАНДИ Бабинчук Ігор. ГОЛОВНИЙ ТРЕНЕР Колтун Леонід. ТРЕНЕРИ — Козаренко Володимир і Стасишин Юрій.

ВОРОТАРІ: Тяпушкін Дмитро (1965), Панфілов Юрій (1962). ЗАХИСНИКИ: Покидько Ігор (1965), Цісельський Ігор (1960), Горошинський Валерій (1964), Біскуп Ігор (1961), Григуль Валентин (1973, з «Галичини», Дрогобич), Василитчук Андрій (1965, з «Галичини», Дрогобич). ПІВЗАХИСНИКИ: Рудницький Віталій (1964), Бабій Олександр (1968 з «Темпу», Шепетівка), Недоростков В'ячеслав (1970), Салімов Фанас (1964, з «Кайрата», Алма-Ата, Казахстан), Сухенко Віктор (1960). НАПАДАЮЧІ: Дем'янчук Михайло (1971), Фасахов Тагір (1964, з «Кристалу», Чортків), Задвірний Ігор (1972, з «Галичини», Дрогобич), Бордюх Володимир (1973, з «Поділля», Хмельницький).

Шахи

ФІШЕР ЗНОВУ ПОПЕРЕДУ

На острові Свети Стефан (Югославія) триває матч Фішер—Спасський. Перемігши в сьомій і восьмій партіях, Роберт Фішер повів перед — 3:2.

За регламентом, дев'ята партія, з якій Фішер має грати білими, призначена на сьогодні.

ЧЕТВЕР

17 вересня

І ПРОГРАМА УТ

9.00 Фільм-концерт «Розступіться, зелен-гори».
9.35 Хрещатик. Літературно-мистецька програма.
10.35 Шкільний екран. 11 кл. Фізика. Електромагнітні коливання.
11.05 Художній фільм.
12.10 УТН.
12.25 Мультфільми «Поліклініка кота Леопольда», «Прогулянка кота Леопольда».
12.45 Село і люди.
16.00 УТН.
16.05 Для дітей. Веселка.
16.30 Музичний фільм «Благослови, душе моя».
17.05 Фізико-математична школа. Метод координат. Передача 2.
17.35 Віє вітер, віє буйний. Концерт.
18.00 Фільм-балет «Весна священна».
18.40 Документальний телефільм «Хлібний камінь».
19.00 УТН.
19.10 Ліричні мелодії.
19.30 Щоденник Олександра Довженка.
20.20 Реклама.
20.25 Прем'єра документальних телефільмів.
20.45 На добраніч, діти.
21.00 Дніпро.
21.35 Ай Пі Київ. Реклама та інформація.
21.40 Хроніка МВС.
21.55 Молодіжна студія «Гарт».
23.25 УТН.
23.40 Художній телефільм «Нікколо Паганіні». 4 серія.

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

9.50 Мультфільм.
10.10 Футбол. Європейські кубки.
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
11.20 «Задача з трьома невідомими». Художній телефільм. 1 серія.
12.25 «Кавуновий рейс». Короткометражний художній телефільм.
12.55 «Безіменний замок». Художній фільм. 3 серія.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.20 Телемікст.
15.05 Блокнот.
15.10 Уолт Дісней представляє...
16.00 Програма телебачення Японії. Історія автомобільної промисловості Японії.
17.00 Новини.
17.25 ...До шістнадцяти і старші.
18.05 Прем'єра художнього телефільму «Багаті теж плачуть».
18.50 Прем'єра документального телефільму «Молитва за Вітчизну».
19.45 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.40 Хіт-парад «Останкіно».
21.55 Авторалі Париж — Москва — Пекін.
22.20 Чорний ящик.
23.00 Новини.
23.20 Лімпопо.
23.50 Улюблені пісні.

КАНАЛ «РОСІЯ», ІІ ПРОГРАМА УТ

10.10 XX століття в кадрі і за кадром. Правда і міфи про водневу бомбу.
11.10 Денний сеанс. Художній телефільм «Граф Монте-Крісто». 3 серія.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.20 Із залу Конституційного суду Росії.
15.00 Сигнал.
15.15 Коли заговорять камені.
15.30 Пілігрим.
16.15 Прем'єра мультфільму «Дораемон» (Японія). 3 серія.
16.30 Там-там новини.
16.45 ТрансРосефір. Вікно.
17.30 Ази кар'єри.
17.45 Програма «Ключ».
18.00 На шостій сесії Верховної Ради України.
19.25 Київська панорама.
19.45 Прем'єра телеекрана. Художній телефільм «Граф Монте-Крісто». 4 серія.
21.15 На шостій сесії Верховної Ради України.

IV ОСВІТНЯ ПРОГРАМА ТА СТУДІЯ ТЕТ-А-ТЕТ

09.15 Іспанська мова. 1 рік.
09.45 Іспанська мова. 2 рік.
10.15 Перший тайм.
10.30 Наш сад.
11.00 Ретро. Л. Миров, М. Новицький.
11.40 XX століття в кадрі і за кадром.
12.40 «І вічної пам'яті 12-го року».
13.10 Дозвілля. ТБ-ательє.
13.25—16.00 Студія телепрограм «Тет-а-тет».
13.25 Відеомузика.
13.35 Мультфільм «Принци-лебеді».
14.35 Художній фільм. Дивись, хто там розбалакався?» Комедія.
16.00 Наш сад.
16.30 З фондів ТБ. Художник О. Венеціанов.
17.15 Іспанська мова. 1 рік.
17.45 Іспанська мова. 2 рік.
18.15 Бізнес — нові імена.
18.30 Ескулап.
18.40 Студія телепрограм «Тет-а-тет».
18.40 Мультфільм «Поклик предків».
19.55 Музична пауза.
20.00 Багатосерійний телефільм «Втілення мрії». 13 серія.
20.25 Художній фільм «А як же Боб?» Комедія.
22.25 Відеомузика.

Посміхніться



Мал. Юрія ГОЛОВЧЕНКА.

ГОЛОС України

ЗАСНОВНИК — ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

РЕДКОЛЕГІЯ: Анатолій ГОРЛОВ, перший заступник головного редактора; Олександр БІЛИК, заступник головного редактора; Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ, оглядач, завідуючий відділом культури; Борис СИДОРЕНКО, заступник головного редактора; Анатолій СОЛОНСЬКИЙ, редактор відділу кореспондентської мережі; Віталій СУДДЯ, відповідальний секретар.

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-89-61; 441-89-46; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34.

⊙ Рукописів не повертаємо.
⊙ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

☆ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
☆ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.
Індекс 60955.
Загальний тираж 448.154

Комбінат друку видавництва «Преса України».
252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
Зам. 0311176.
1 2 3 4 5 6 7 8 9